

ДВНЗ “Донецький національний технічний університет”

Економіко-гуманітарний факультет

Кафедра мовної підготовки

“До захисту допущено”

Завідувач кафедри мовної підготовки

_____ / Марина Кабанець /

“___” грудня 2024 р.

Випускна кваліфікаційна робота магістра

на тему: «Формування мовленнєвих навичок учнів старшої школи за допомогою методу проектів на уроках англійської мови»

Виконала студентка 2 курсу, групи АМм-23 спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська))

Сервачук Ксенія Костянтинівна _____ (підпис)

Керівник

к.пед.н., доц., доцент кафедри мовної підготовки

Золотарьова О.В. _____ (підпис)

Рецензент

д. пед.н., професор, завідувач кафедри іноземної філології КЗ “Харківська гуманітарно-педагогічна академія”

Ярослава БЕЛЬМАЗ _____ (підпис)

Засвідчую, що в цій випускній кваліфікаційній роботі немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань.

Студент _____ (підпис)

Дрогобич – 2024 р.

Факультет Економіко-гуманітарнийКафедра мовної підготовки

Освітній ступінь магістр

Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність: 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська))

Освітньо-професійна програма: Англійська мова та зарубіжна література

Спеціалізація: 014.021 Англійська мова та зарубіжна література

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри

/Марина КАБАНЕЦЬ/

“ ” 2024 року

ЗАВДАННЯ

НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Сервачук Ксенія Костянтинівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Формування мовленнєвих навичок учнів старшої школи за допомогою методу проектів на уроках англійської мови»
2. Керівник роботи: кандидат педагогічних наук, доцент
Золотарьова Оксана Вікторівна
затверджені наказом від 17 жовтня 2024 року № 493.
2. Строк подання студентом роботи 01.12.2024 р.
3. Дата видачі завдання 10.09.2024.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назви етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Ознайомлення з методичними рекомендаціями до виконання випускних кваліфікаційних робіт та основними вимогами до них.	09.09.2024-15.09.2024	виконано
2	Затвердження теми роботи.	23.09.2024-25.09.2024	виконано
3	Складання і погодження плану роботи.	30.09.2024	виконано
4	Виконання роботи та написання тексту.	19.11.2024	виконано
5	Подання роботи на перевірку керівнику.	20.11.2024	виконано
6	Редагування тексту роботи відповідно до зауважень та рекомендацій керівника. Оформлення остаточного тексту роботи та списку джерел.	01.12.2024	виконано
7	Перевірка роботи на академічний плагіат.	05.12.2024-10.12.2024	виконано
8	Попередній захист роботи на засіданні випускової кафедри.	12.12.2024	виконано
9	Публічний захист випускної кваліфікаційної роботи на засіданні екзаменаційної комісії.	27.12.2024	виконано

Студент:

Ксенія СЕРВАЧУК _____

Керівник:

Оксана ЗОЛОТАРЬОВА _____

АНОТАЦІЯ

Сервачук К. К. Формування мовленнєвих навичок учнів старшої школи за допомогою методу проектів на уроках англійської мови / Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 014.02. Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська)). Спеціалізація 014.021 Англійська мова та зарубіжна література. – ДВНЗ ДонНТУ Дрогобич, 2014.

Дана магістерська робота досліджує теоретичні аспекти та практику формування мовленнєвих навичок учнів старшої школи за допомогою методу проектів на уроках англійської мови. В роботі проаналізовано сутність методу проектів та його роль у розвитку базових компетентностей старшокласників. Розкрито зв'язок методу проектів із іншими методами навчання англійської мови. Розглянуто психолого-емоційні особливості старшокласників та їх вплив на формування іншомовних мовленнєвих навичок.

Досліджено практичні аспекти застосування методу проектів на уроках англійської мови у старшій школі. Визначено роль вчителя в сучасному процесі навчання, розглянуто питання готовності вчителя до практичного впровадження проектних технологій. Надано пропозиції щодо підвищення ефективності використання методу проектів на уроках англійської мови зі старшокласниками.

Теоретичне значення роботи полягає у поглибленні та удосконаленні розуміння методу проектів та проектних технологій. Практична значущість дослідження полягає в тому, що результати цієї роботи можуть бути використані вчителями на уроках англійської мови, а також бути основою для подальшого дослідження цієї теми іншими педагогами.

Ключові слова: метод проектів, мовленнєві навички, мовленнєва компетентність, учні старшої школи, уроки іноземної мови, проектні технології.

Список публікацій здобувача. Сервачук К.К., Галенко А.М. (2024). Діалоговий підхід на нестандартних уроках англійської мови для формування комунікативної компетенції. Одеса: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (78 – 80).

ABSTRACT

Servachuk K. K. Developing speaking skills in high school students using the project method in English classes. / Graduation Qualification Work for Master's Degree in the specialty 014.02. Secondary Education. Specialization 014.021 English Language and Foreign Literature. – DonNTU, Drohobych, 2024.

This master's thesis explores the theoretical aspects and practice of developing the speech skills of high school students using the project method in English lessons. The paper analyzes the essence of the project method and its role in the development of basic competencies of high school students. The connection of the project method with other methods of teaching English is revealed. The psychological and emotional characteristics of high school students and their influence on the formation of foreign language speech skills are considered.

The practical aspects of using the project method in English lessons in high school are studied. The role of the teacher in the modern learning process is determined, the issue of the teacher's readiness for the practical implementation of project technologies is considered. Suggestions are made to increase the effectiveness of using the project method in English lessons with high school students.

The theoretical significance of the work lies in deepening and improving the understanding of the project method and project technologies. The practical significance of the study lies in the fact that the results of this work can be used by teachers in English lessons, as well as be the basis for further research on this topic by other educators.

Keywords: project method, speaking skills, speaking competence, high school students, English lessons, project technologies.

List of author's publications. Servachuk K.K., Galenko A.M. (2024). Dialogical Approach in Non-Standard English Lessons for the Formation of Communicative Competence. Odesa: Materials of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (78–80).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ.....	11
1.1. Проблема формування мовленнєвих навичок учнів старшої школи та їх психологічно-емоційні особливості.....	11
1.2. Сутність методу проектів та його роль у розвитку базових компетентностей старшокласників.....	18
1.3. Зв'язки методу проектів із іншими методами навчання англійської мови у старшій школі.....	30
Висновки до розділу 1	36
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	39
2.1. Практичне застосування методу проектів на уроках англійської мови у старшій школі.....	39
2.2. Пропозиції щодо підвищення ефективності використання методу проектів на уроках англійської мови у старшій школі	56
2.3. Роль учителя як організатора та координатора та його готовність до здійснення проектної діяльності	65
Висновки до розділу 2	72
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81
ДОДАТКИ	84

ВСТУП

Актуальність теми. У контексті глобалізації та інтеграції в міжнародний простір знання англійської мови стає не лише перевагою, а й необхідністю. Це пов'язано із зростанням ролі англійської як мови міжнародного спілкування, науки, технологій та бізнесу. Сьогодні багато професій вимагають володіння англійською, адже це відкриває двері до кар'єрних можливостей на міжнародному рівні.

Як уже відомо педагогам, мовленнєві навички є критично важливими для ефективної взаємодії в різних ситуаціях – від буденних розмов до професійних дискусій. Уміння чітко висловлювати свої думки, аргументувати позицію та вести діалог є основою успішної комунікації. Крім того, мовленнєві навички формують впевненість у собі, що особливо важливо для старшокласників, які готуються до вступу в університети або виходу на ринок праці. Також є думка, що групова робота може сприяти розвитку міжособистісних навичок і вмінню працювати в команді, що є важливим у сучасному світі.

Можемо припустити, що метод проектів може бути корисним у навчанні, оскільки він повинен стимулювати активну участь учнів на уроках. Тож дослідимо, чи справді проектна діяльність може допомогти учням розвивати мовленнєві навички, а також формувати критичне мислення, креативність та здатність до співпраці.

Отже, актуальність обраної теми полягає в необхідності формування комплексного підходу до навчання англійської мови, який включає розвиток мовленнєвих навичок через активні методи, такі як проектна діяльність. Є імовірність, що це може створити умови для більш ефективного засвоєння мови та підготовки учнів до викликів сучасного світу, сприяючи формуванню не лише мовленнєвих, а й соціальних та професійних компетенцій.

Мета дослідження – розглянути використання методу проектів для розвитку мовленнєвих навичок учнів старших класів на уроках англійської мови.

Завдання дослідження:

1. Розглянути проблему формування мовленнєвих навичок учнів старшої школи та їх психологічно-емоційні особливості.
2. Дослідити сутність методу проектів та його роль у розвитку базових компетентностей старшокласників.
3. Розкрити зв'язки методу проектів із іншими методами навчання англійської мови у старшій школі.
4. Продемонструвати практичне застосування методу проектів на уроках англійської мови у старшій школі.
5. Надати пропозиції щодо підвищення ефективності використання методу проектів на уроках англійської мови
6. Продемонструвати роль учителя як організатора та координатора та його готовність до здійснення проектної діяльності.

Об'єкт дослідження – процес навчання англійської мови у старшій школі.

Предмет дослідження – метод проектів як засіб формування мовленнєвих навичок старшокласників на уроках англійської мови.

Гіпотеза дослідження. Використання методу проектів може бути ефективним для розвитку мовленнєвих навичок учнів старшої школи.

Огляд наукових матеріалів свідчить про наявність численних праць українських та зарубіжних вчених, які досліджують дане питання, що підтверджує актуальність обраної теми.

Теоретичну основу дослідження становлять наукові положення та концепції українських та зарубіжних вчених. Серед них варто відзначити наступні роботи, в яких досліджуються різні аспекти проектних технологій в освіті: В. Афанасьєв «Проектування педтехнологій» [3], І. Жуковський «Особливості роботи навчального закладу в проектному режимі» [13], О. Мармаза «Проектний підхід до управління навчальним закладом» [25], З. Таран «Трансформація ролі педагога в управлінні творчими та практико-орієнтованими проектами» [35].

Сутність методу проектів досліджує в своїх роботах Є. Полат, яка зазначає, що метод проектів включає певний набір навчально-пізнавальних прийомів, що сприяють вирішенню конкретної проблеми під час самостійної діяльності, з обов'язковою презентацією отриманих результатів [29].

Теоретичне значення роботи полягає у поглибленні розуміння ефективності проектних технологій в освіті та обґрунтуванні важливості їх розвитку, в удосконаленні розуміння методу проектів та проектних технологій, а також розкритті можливостей їх використання у навчанні іноземних мов. Розширено наукове уявлення про шляхи формування мовленнєвої компетентності учнів за допомогою сучасних освітніх технологій. Набуло подальшого розвитку наукове уявлення про організацію педагогічної діяльності вчителя та навчальної діяльності учня на уроках іноземної мови при використанні проектних технологій.

Практичне значення роботи полягає у можливості в подальшому використовувати результати даного дослідження для формування мовленнєвих навичок учнів старшої школи на уроках англійської мови, завдяки проведеному аналізу наукових робіт вітчизняних та зарубіжних дослідників, розробленим прикладам використання методу проектів, а також використовувати представлені в роботі матеріали для проведення подальших наукових досліджень окремих аспектів даної теми.

Методи дослідження. В процесі написання магістерської роботи були використані наступні методи дослідження:

- Загальнонаукові методи: *аналізу й синтезу* – для визначення проблем, що потребують вирішення, формулювання завдань дослідження та висновків; *індукції та дедукції* – при дослідженні загальних фактів до наведення конкретних прикладів і навпаки; *узагальнення* – для узагальнення педагогічних фактів; *конкретизації* – для уточнення визначень наукових термінів і понять, встановлення сутності педагогічних процесів; *систематизації* – для систематизації результатів існуючих наукових знань про використання

досліджуваного методу навчання; *класифікації* – для складання класифікації педагогічних проектних методів.

- Специфічні методи: *історичного аналізу* – для з'ясування фактів і умов, що впливали на виокремлення і розвиток методу проектів та його визначення і удосконалення педагогами та науковцями.

Структура роботи. Робота складається із завдання, анотації, змісту, вступу, двох розділів, шести підрозділів, висновків, списку використаних джерел, який містить 46 найменувань, та додатків на 6 сторінках, у тому числі 5 таблиць. Загальний обсяг роботи – 89 сторінок, у тому числі основного тексту – 74 сторінки.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

1.1. Проблема формування мовленнєвих навичок учнів старшої школи та їх психологічно-емоційні особливості

В умовах глобалізації та інтеграції сучасного світу знання англійської мови стало невід'ємною складовою успішної комунікації, професійного зростання та культурного обміну. Сьогодні, коли світ стає дедалі більш взаємопов'язаним, вміння спілкуватися англійською мовою відкриває безліч можливостей у різних сферах життя, включаючи бізнес, науку, технології та мистецтво. Знання англійської мови не лише полегшує доступ до інформації, а й дозволяє взаємодіяти з людьми з різних країн, що робить його надзвичайно важливим у нашій глобалізованій культурі.

Особливо важливим є формування мовленнєвих навичок у старшокласників, адже під час навчання у них закладаються основи мовленнєвої компетентності. Ці основи впливають не лише на їхнє подальше навчання, але й на кар'єру, оскільки вміння спілкуватися англійською мовою стає важливим критерієм при працевлаштуванні. В сучасному світі багато роботодавців вимагають від кандидатів знання іноземних мов, а особливо англійської, що підкреслює важливість формування цих навичок у молоді.

Проблема формування мовленнєвих навичок є складною і багатогранною, вона вимагає комплексного підходу, що враховує психологічні, соціальні та методичні аспекти. Важливо не лише передати знання, але й створити сприятливе середовище для їхнього засвоєння. Необхідно також враховувати індивідуальні особливості учнів, їх мотивацію та інтереси, що може суттєво вплинути на ефективність навчального процесу. Наприклад, учні можуть бути зацікавлені в темах, пов'язаних із сучасними технологіями, культурою або

соціальними проблемами, і це слід враховувати при виборі навчальних матеріалів.

Крім того, важливо розрізнати поняття «мовні навички» та «мовленнєві навички». Мовні навички охоплюють знання про систему мови, включаючи граматичні правила, фонетику, лексику та інші елементи, що складають мову. У той час як мовленнєві навички – це здатність застосовувати ці знання в комунікативних процесах, таких як слухання, говоріння, читання та письмо. Метод проектів, який набуває популярності в сучасній освіті, спрямований здебільшого на розвиток мовленнєвих навичок. Він дає учням можливість використовувати мову в реальних ситуаціях для виконання конкретних завдань, що робить навчання більш практичним і актуальним, адже учні можуть бачити, як їхні знання застосовуються в житті.

Мовленнєві навички, які включають аудіювання, говоріння, читання та письмо, є ключовими в процесі вивчення англійської мови, оскільки вони взаємопов'язані і доповнюють одна одну. Розвиток цих умінь у старших класах середньої школи має свої особливості, які необхідно враховувати в процесі навчання. У цьому віці учні вже володіють певними базовими знаннями з англійської мови, але ці знання часто є фрагментарними та неорганізованими, що ускладнює їхнє застосування на практиці. Це може призвести до відчуття невпевненості учнів у своїх мовленнєвих здібностях та знижувати їхню мотивацію до навчання.

Щоб подолати ці труднощі та ефективно розвивати навички говоріння в старших класах, можна використовувати метод проектів. Цей інноваційний підхід надає можливість не лише використовувати отримані знання на практиці, а й розвивати творчі здібності, критичне мислення та вміння працювати в команді. Під час використання методу проектів учні самостійно працюють над розв'язанням конкретної проблеми або створенням продукту, що має практичну цінність. Цей підхід не лише підвищує зацікавленість учнів, але й допомагає їм краще запам'ятовувати матеріал, адже знання стають частиною їхнього

Варто зазначити, що метод проектів і проектні технології мають багато спільного, але не є тотожними поняттями. Метод проектів – це шлях організації навчальної діяльності, за якого учні активно працюють над проектами, беручи на себе відповідальність за власне навчання. Проектні технології, у свою чергу, являють собою сукупність методів і прийомів, що використовуються в процесі роботи над проектом. До них належать етапи планування, дослідження, аналізу та презентації результатів. Таким чином, проектні технології – це свого роду «набір інструментів» для роботи за методом проектів, що допомагає учням структуровано підходити до виконання завдань і досягати поставлених цілей. Вони дозволяють учням розвивати навички, які виходять за межі простої граматики та лексики, і вчать їх, як ефективно спілкуватися і працювати в команді [1].

Під час використання методу проектів у навчанні англійської мови в старшій школі необхідно враховувати психологічні особливості учнів цієї вікової групи. Для учнів старших класів середньої школи характерні високий рівень самосвідомості, сильне прагнення до самовираження і самореалізації, а також критичне ставлення до навколишнього світу. Їм потрібна більша самостійність у навчанні та можливість робити власний вибір і приймати рішення. Метод проектів відповідає цим потребам, оскільки дає змогу учням обирати теми проектів разом з учителем, а також обирати методи їхньої реалізації та представлення результатів своєї роботи. Водночас учням може бути складно працювати над проектами, оскільки їхні навички самоорганізації, планування та роботи в команді розвинені недостатньо добре. Тому викладачі мають надавати учням необхідну підтримку та допомогу і створювати умови для розвитку цих навичок. Важливо розмежовувати завдання залежно від рівня володіння мовою, враховуючи індивідуальні особливості, інтереси та здібності учнів.

Також варто пам'ятати, що проектні завдання мають бути різноманітними та диференційованими, щоб кожен учень міг знайти свою нішу та реалізувати

свій потенціал. Це вимагає від учителів гнучкості та вміння адаптувати методики до конкретних умов і здібностей учнів, а також надавати їм необхідну підтримку.

Варто відмітити, що метод проектів має великий потенціал у розвитку так званих «soft skills». Soft skills - це набір загальних якостей і вмінь, які не є специфічними для конкретної професії. Як зазначає М. Альошина, soft skills – це індивідуальні особливості людини, її поведінка та навички ефективного спілкування з людьми [2]. Також до soft skills належать навички критичного мислення та креативності, комунікативні навички та вміння працювати в команді. Робота над проектами дає студентам можливість розвинути ці вміння в процесі розв'язання реальних проблем, спілкування та взаємодії з іншими людьми. Розвиток «м'яких» навичок стає особливо важливим у сучасному глобалізованому світі, де вміння спілкуватися та ефективно працювати з представниками різних культур є ключовою компетенцією.

Робота в команді – невід'ємна частина методу проектів. Студенти працюють у невеликих групах над спільним завданням, що вимагає від них поділу відповідальності, спілкування, пошуку компромісів і прийняття рішень. Така форма роботи не лише сприяє розвитку мовленнєвих навичок, а й виховує такі важливі соціальні навички, як емпатія, толерантність і лідерство. Працюючи в команді, учні вчаться поважати різноманітність, цінувати думку інших і знаходити спільну мову. Такі навички особливо важливі в сучасному мультикультурному суспільстві.

Якщо роздивлятися дистанційне навчання, яке сьогодні є реальністю в Україні, то метод проектного навчання особливо актуальний і важливий. Цей спосіб дає змогу студентам самостійно працювати над завданнями, використовуючи онлайн ресурси та засоби комунікації. Викладачі виступають у ролі помічника, за потреби даючи поради та надаючи підтримку. Такі онлайн інструменти як відеоконференції, спільні документи та інтерактивні дошки, дають змогу учням ефективно співпрацювати один з одним, навіть якщо вони перебувають на відстані. Таким чином, метод проектів може бути успішно

процесу та розвитку мовних навичок студентів. Водночас дистанційне навчання може створювати певні труднощі під час реалізації методу проектів. Зокрема, викладачам складно організувати ефективне спілкування та співпрацю між студентами, забезпечити їхню мотивацію та участь у проекті. Тому важливо ретельно планувати проектну діяльність, обирати теми та формати роботи, які будуть цікавими та актуальними для учнів, а також забезпечувати регулярний зворотний зв'язок і підтримку [14].

Не дивлячись на труднощі у навчанні, що можуть виникати, метод проектів є ефективним та допомагає учням розвиватись у аудіюванні, говорінні та письмі. Ці вміння є невід'ємними компонентами комунікативної компетентності та відіграють важливу роль у розвитку мовленнєвих навичок. Завдяки аудіюванню учні вчаться сприймати мову на слух, розрізняти звуки та інтонацію, а також розуміти зміст почутого мовлення. Письмо ж дає змогу учням застосовувати отримані знання на практиці та розвивати вміння висловлювати свої думки в письмовій формі, що допомагає також розвитку говоріння. У межах проектної діяльності учні працюють з автентичними аудіо- та відеоматеріалами та можуть створювати власні письмові роботи в різних жанрах (есе, доповіді, статті, блоги тощо).

Використання методу проектів у навчанні англійської мови також допомагає студентам розвивати здатність брати на себе відповідальність за власне навчання, що також є складовою ефективності застосування цього способу. У процесі роботи над проектом студенти ставлять власні навчальні цілі, планують діяльність і контролюють свій прогрес. Таким чином, вони розвивають почуття відповідальності за своє навчання та усвідомлюють, що успіх залежить від їхніх власних зусиль та відданості справі. Такий підхід є особливо важливим у контексті концепції навчання впродовж життя, де вміння вчитися самостійно і впевнено є ключовою компетенцією [4].

Метод проектів також забезпечує ефективний розвиток навичок емоційного інтелекту учнів. Працюючи в команді над спільним проектом, учні вчаться розуміти власні емоції та керувати ними, розпізнавати емоції інших та

будувати позитивні стосунки. Це, в свою чергу, розвиває емпатію, толерантність, навички вирішення конфліктів та досягнення консенсусу [17]. Наприклад, під час роботи над проектом «Школа майбутнього» учні можуть зіткнутися з розбіжностями в уявленнях про ідеальну школу, що може призвести до конфліктів і напруги. Вміння конструктивно вирішувати проблемні ситуації, знаходити шляхи компромісу та поважати погляди інших є важливою складовою емоційної компетентності.

Також варто відзначити роль методу проектів у розвитку почуття досягнення та самоефективності учнів. Працюючи над проектом, учні мають можливість побачити відчутні результати своєї роботи і зрозуміти, що вони створили щось цінне і значуще. Це підвищує самооцінку учнів, додає їм впевненості у своїх силах і мотивує продовжувати вчитися і вдосконалюватися. Це особливо важливо для учнів, які мають труднощі з традиційним навчанням і не завжди відчують себе успішними. Метод проектів дає їм можливість розкрити свої сильні сторони і показати себе з іншого боку.

Ще метод проектів має великий потенціал для розвитку в учнів навичок інноваційного мислення. У процесі роботи над проектом студенти вчаться генерувати нові ідеї, експериментувати і йти на розумний ризик. Вони можуть бачити можливості там, де інші студенти бачать проблеми, знаходити інноваційні рішення та розвивати навички нестандартного мислення. Такі навички мають вирішальне значення в сучасному світі, де інновації є ключовим рушієм економічного та соціального розвитку. Наприклад, студенти можуть працювати над проектом «Інновації для сталого розвитку». Цей проект аналізує глобальну проблему (бідність, зміна клімату, втрата біорізноманіття) і пропонує інноваційні рішення на місцевому рівні.

Також варто відзначити роль методу проектів у розвитку навичок роботи зі знаннями. Працюючи над проектами, студенти вчаться знаходити, аналізувати та оцінювати інформацію з різних джерел і використовувати її для вирішення практичних завдань.

До переваг можна віднести і те, що працюючи над проектом, учні мають чітко визначені цілі та терміни і несуть відповідальність за результати своєї роботи. Це покращує їхню здатність планувати час, дотримуватися дедлайнів і завершувати проекти [18].

Нарешті, проектний підхід до навчання допомагає учням розвивати позитивне ставлення до життя. Працюючи над проектами, учні вчаться не лише виявляти проблеми, а й шукати шляхи їх вирішення, пропонувати власні ідеї та брати на себе відповідальність за їх реалізацію. Це, в свою чергу, розвиває лідерські якості, ініціативність, чутливість до змін та інновацій.

Метод проектів також може встановити зв'язок між навчанням і реальним життям. Працюючи над проектами, пов'язаними з актуальними проблемами, студенти бачать практичне застосування своїх знань і навичок та відчують себе причетними до вирішення реальних проблем. Це підвищує їхню мотивацію до навчання і робить процес навчання більш значущим і важливим.

Таким чином, метод проектів є потужним інструментом для розвитку мовленнєвих навичок старшокласників. Він не тільки розвиває всі види мовленнєвої діяльності, такі як аудіювання, говоріння, читання та письмо, але й сприяє формуванню інших важливих життєвих навичок. Метод проектів робить навчання більш значущим і мотивуючим для учнів, встановлюючи зв'язок між навчанням і реальним життям. Така діяльність розвиває самостійність, творчість, критичне мислення, навички співпраці та комунікації. Окрім перерахованих вмінь, потенційно можуть розвиватись міжкультурна компетентність, медіаграмотність, емоційний інтелект та інноваційне мислення, які необхідні для успішного життя і кар'єри в XXI столітті.

1.2. Сутність методу проектів та його роль у розвитку базових компетентностей старшокласників

Проектна діяльність як метод вирішення навчальних завдань отримала значну увагу в наукових дослідженнях багатьох вчених. Основи цього підходу розробляли американські дослідники, такі як Джон Дьюї (John Dewey), Вільям Кілпатрик (William Kilpatrick) і Едвард Коллінгс (Edward Collings). Вітчизняні та зарубіжні педагоги, зокрема І. Єрмаков, Є. Коваленко, Є. Петровський, О. Пометун і О. Сухомлинська, також вивчали застосування методу проектів у своїй практиці. В окремих наукових дослідженнях освітньої практики цим методом займалися Г. Гершунський, В. Гузєєв, Н. Крилова, Н. Матяш, Т. Новікова, Н. Пахомова, Є. Полат, Н. Поліхуна, А. Сіденко, І. Чечель, В. Шапіро та інші вчені.

Суть методу проектів була досліджена видатною вченою Є. Полат, яка зазначила, що метод проектів включає певний набір навчально-пізнавальних прийомів, що сприяють вирішенню конкретної проблеми під час самостійної діяльності, з обов'язковою презентацією отриманих результатів. Якщо розглядати метод проектів як педагогічну технологію, то він передбачає використання різних дослідницьких і проблемних методів, які є творчими за своєю суттю [29].

Метод проектів – це спосіб досягнення дидактичної мети шляхом детального розроблення проблеми, що має привести до цілком реальних і конкретних практичних результатів. У рамках цього методу учні працюють самостійно над розв'язанням конкретної проблеми або створенням продукту, що вимагає застосування знань і навичок, отриманих під час практичної діяльності.

Для того, щоб розглянути користь методу проектів, можна скласти характеристику. Наприклад Карл Фрай (Karl Frei) виділив кілька ключових переваг цього методу:

1. Він стимулює співпрацю, враховує інтереси інших і сприяє організації

2. Охоплює когнітивну, моторну та емоційну сфери у розвитку особистості;
3. Орієнтований на оптимальний розвиток індивідуальних здібностей учнів і врахування їхніх особистісних потреб, а також підтримує мотивацію для досягнення спільних цілей;
4. Здатний поєднувати шкільне та позашкільне навчання;
5. Забезпечує зв'язок між різними предметами;
6. Сприяє постійному внутрішньому оновленню школи, беручи до уваги актуальні проблеми та потреби [5].

Завдяки такій характеристиці ми можемо проаналізувати та оцінити важливість методу проектів.

У якості наступного кроку дослідження теми пропонуємо розібратись у різниці між поняттями «метод проектів» і «проектні технології».

Проектні технології – це сукупність методів і прийомів, що використовуються в процесі реалізації проекту, включно з плануванням, дослідженням, аналізом і представленням результатів.

Метод проектів є специфічним підходом до навчання, який акцентує увагу на активній участі учнів у створенні проектів. Він передбачає вирішення реальних завдань через практичну діяльність, що включає планування, виконання та презентацію результатів. Метод проектів сприяє розвитку критичного мислення, творчих здібностей та комунікативних навичок, оскільки учні працюють у командах, досліджують теми та взаємодіють з різними джерелами інформації.

У свою чергу, проектні технології охоплюють більш широкий спектр інструментів і методів, які використовуються для реалізації проектів. Це може включати різні стратегії управління проектами, технічні засоби, програмне забезпечення та методики, які допомагають організувати і координувати проектну діяльність. Проектні технології можуть бути застосовані в різних сферах, не лише в освіті, і вони зазвичай стосуються процесів планування,

Проектні технології мають великий потенціал для інтеграції навчання англійської мови з іншими предметами. Міждисциплінарні проекти дають змогу студентам зрозуміти зв'язки між різними галузями знань та усвідомити цілісність і взаємозалежність світу. Наприклад, вони можуть працювати над проектом «Екологічні проблеми нашого регіону», який поєднує вивчення англійської мови з географією, біологією та екологією. Така робота не лише розвиває мовленнєві навички студентів, а й формує їхню екологічну свідомість та спонукає займати активну громадянську позицію [18].

Ефективність проектної методики в навчанні іноземних мов підтверджена дослідженнями українських учених. Наприклад, О. Тарнопольський підкреслює, що проектна діяльність сприяє формуванню всіх компонентів комунікативної компетентності учнів: лінгвістичної, соціолінгвістичної, дискурсивної та стратегічної [36]. Українські науковці та освітяни наголошують на важливості проектної методики в розвитку ключових умінь учнів.

Для методу проектів характерний акцент на розвиток мовленнєвих навичок, а також мовних. Під час роботи над завданнями учні мають змогу використовувати свої мовні знання в реальному контексті, що допомагає закріпити й автоматизувати їх. Але для ефективного використання методу необхідно, щоб вчитель розрізняв їх та застосовував відповідно до теми та ситуації, адже розуміння різноманітних типів проектів дозволяє добре організувати пізнавальну діяльність учнів та максимально розкрити їхній потенціал.

Розглянемо детально типи проектів, які можна успішно реалізувати в процесі навчання англійської мови у старшій школі.

1. За домінуючим видом діяльності:

- Дослідницькі проекти передбачають глибоке вивчення певної проблеми, висунення гіпотез і їх перевірку. Наприклад, учні можуть досліджувати історію та традиції святкування Різдва, Дня подяки чи Дня Святого Патрика в англomовних країнах, аналізуючи культурні особливості та порівнюючи їх з

- Творчі проекти спрямовані на створення оригінальних продуктів, таких як відеофільм, презентація, збірка творчих робіт тощо. Це дає можливість учням проявити свою креативність, художні здібності та уяву. Наприклад, учні можуть створити відеоролик про визначні пам'ятки Лондона чи написати та проілюструвати власні розповіді на тему "Мандри англомовними країнами".

- Пошукові проекти орієнтовані на збір інформації з певної теми, наприклад, вивчення особливостей культури, традицій та звичаїв Австралії чи Нової Зеландії.

- Ознайомлюючі та інформаційні проекти мають на меті представлення зібраної інформації про певну країну, її історію, визначні місця чи знаменитостей.

2. За характером координації:

- Безпосередня координація передбачає чіткий розподіл ролей і завдань між учасниками, що забезпечує структурованість і послідовність роботи над проектом.

- Прихована координація дає більше свободи учасникам у плануванні та реалізації проекту, розвиваючи їхню самостійність, ініціативність та здатність до саморегуляції.

3. За характером контактів:

- Внутрішні проекти реалізуються в межах одного класу чи школи, що дозволяє учням краще пізнати один одного та згуртуватися.

- Зовнішні проекти передбачають взаємодію з учнями інших шкіл, регіонів чи навіть країн, розширюючи кругозір учнів, розвиваючи їхні комунікативні навички та толерантність.

4. За кількістю учасників:

- Індивідуальні проекти дозволяють розвивати персональні навички планування, дослідження, презентації.

- Парні та групові проекти сприяють розвитку вмінь співпраці, розподілу обов'язків, лідерства та ефективної комунікації.

- Короткострокові проекти можна реалізувати у межах одного уроку чи теми, забезпечуючи швидкий результат.

- Середньострокові та довгострокові проекти дають змогу глибше опрацювати тему, залучити учнів до всіх етапів роботи і сформувати стійкі компетентності [33].

Застосування різноманітних типів проектів дозволяє вчителю англійської мови урізноманітнити навчальний процес, активізувати пізнавальну діяльність учнів, розвивати їхні дослідницькі, творчі та комунікативні здібності, а також підготувати їх до успішної самореалізації в сучасному мультикультурному світі.

Так, розглядаючи метод проектів у навчанні англійської мови, важливо також приділити увагу його основним принципам.

Одним із ключових принципів методу проектів є принцип автономії, який означає, що учні самостійно обирають тему роботи, спосіб її виконання та представлення результатів. Це розвиває в учнів здатність працювати самостійно, планувати діяльність, ухвалювати рішення та брати на себе відповідальність за результати.

Інший принцип – це принцип співпраці, який означає активну взаємодію учнів у процесі роботи над проектом. Учні вчаться працювати в групах, розподіляти обов'язки, слухати та розуміти одне одного, знаходити компроміси.

Наступним важливим принципом методу проектів є принцип гуманізації, який полягає у створенні умов для самореалізації та саморозвитку учнів, розкриття їхнього творчого потенціалу. У процесі роботи над проектом учні мають можливість проявити свою ініціативу, креативність та лідерські якості. Вони вчаться брати на себе відповідальність за результати своєї роботи, ухвалювати рішення та відстоювати свою думку. Це сприяє розвитку їхньої особистості, самостійності та впевненості в собі.

Ще один важливий принцип використання методу проектів – це забезпечення інклюзивності. Завдання мають бути розроблені таким чином, щоб кожен учень міг зробити свій внесок відповідно до своїх здібностей та інтересів.

можливості вибору теми та формату проекту, а також використання різних методів оцінювання. Такий підхід допомагає створити комфортне та мотивуюче навчальне середовище для всіх учнів [27].

Бачимо, що метод проектів враховує багато особливостей роботи на уроці та підходу до учнів. Усі принципи використання цього методу були сформульовані завдяки досвіду та роботі вчених та педагогів. Тож розглянемо появу і розвиток методу проектів в історичному аспекті.

У процесі дослідження бачимо, що метод проектів має довгу історію та постійну еволюцію в педагогіці. Уперше він був запропонований Джоном Дьюї (John Dewey), американським філософом і педагогом, на початку XX століття [32]. Дьюї пов'язував навчання з реальним життям і досвідом учнів, а також наголошував на необхідності застосування знань на практиці [11, 32]. Ці ідеї лягли в основу проектних методів навчання, які переважали в американських і європейських школах у 20-30-ті роки XX століття. Однак пізніше, у другій половині XX століття, інтерес до цього методу дещо ослаб, і педагоги перейшли на більш традиційні підходи до навчання. Проте метод проектів став рушійною силою нового розвитку наприкінці XX-початку XXI століття, коли актуальною стала ідея компетентнісного підходу до освіти, спрямованого на оволодіння учнями практичними навичками [7].

На сьогоднішній день метод проектів активно використовують у школах низки країн, зокрема США, Великої Британії, Німеччини, Франції тощо. У цих країнах розроблено спеціальні навчальні програми та курси, що базуються на проектній діяльності учнів. Досвід цих країн переконливо доводить ефективність цього методу у формуванні мовленнєвих навичок учнів і розвитку ключових компетенцій [5].

Українські науковці та освітяни також визнали потенціал цього методу й активно намагаються адаптувати його до реалій нашої системи освіти.

Українські дослідники наголошують на важливості методу проектів для розвитку творчих здібностей учнів та перетворення їх на активних суб'єктів навчального процесу. Зокрема, С. Сисоєва зазначає, що метод проектів є дуже

важливим для розвитку пізнавальних здібностей учнів. Педагог пише, що проектна діяльність дає змогу учням не лише засвоювати знання, а й генерувати нові ідеї, розвивати свій творчий потенціал [33].

Міжнародні дослідники, зокрема Е. Коллінгс (Edward Collings), наголошують на важливому потенціалі методу проектів для розвитку важливих компетентностей в учнів, вказує на практичну спрямованість методу, його акцент на розв'язанні реальних проблем та створенні конкретних продуктів. Коллінгс також наголошує, що проектна діяльність розвиває в учнів навички критичного мислення, аналізу інформації, ухвалення зважених рішень, а також розвиває в учнів навички XXI століття, такі як креативність, критичне мислення, лідерство та інші [20].

У вітчизняній педагогіці метод проектів активно використовується з 1990-х років, коли Україна здобула незалежність і розпочалася реформа системи освіти, а українські освітяни та науковці, такі як О. Пометун, активно адаптували цей метод до реалій українських освітніх закладів. Пані Олена, яка написала посібник про методи навчання, виділяє метод проектів серед інших інтерактивних форм навчання. Вона зазначає, що проект допомагає учням планувати та втілювати свої задуми при навчанні, розвивати критичне мислення [30].

Українські дослідники, зокрема О. Пехота, розглядають метод проектів як засіб упровадження компетентнісного підходу в освіту. Компетентнісний підхід розвиває ключові уміння учнів, що є інтегрованими особистісними здібностями ефективно діяти в різних життєвих ситуаціях. До ключових компетентностей належать, зокрема, спілкування іноземною мовою, інформаційна та цифрова компетентність, навчання впродовж усього життя, ініціативність та підприємливість. Метод проектів залучає учнів до розв'язання реальних проблем і дає змогу формувати ці уміння через практичну діяльність [28]. Таким чином, використання методу проектів не лише сприяє розвитку ключових компетентностей, але й підкреслює важливість активного залучення учнів у

процес навчання, що робить його більш ефективним та актуальним у сучасному освітньому контексті.

Завдяки роботам багатьох науковців, ми розуміємо, що використання методу проектів у навчанні англійської мови сприяє розвитку всіх компонентів мовної компетентності учнів (лінгвістичної, соціолінгвістичної, дискурсивної та стратегічної).

Для того, щоб краще розуміти значення компетентностей учнів та користь методу проектів для їх розвитку – систематизуємо інформацію у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Переваги методу проектів у розвитку окремих компетентностей учнів

Компетентність	Роль методу проектів
Лінгвістична	Розвиток знань про систему мови, її лексичний та граматичний склад
Соціолінгвістична	Розвиток вміння використовувати мову відповідно до соціального контексту
Дискурсивна	Розвиток вміння будувати цілісні та зв'язні висловлювання
Стратегічна	Розвиток здатності ефективно вирішувати комунікативні проблеми
Уміння вчитися	Розвиток навичок самостійної роботи, планування та організації своєї діяльності
Ініціативність та підприємливість	Розвиток лідерських якостей, вміння генерувати та реалізовувати ідеї
Соціальна та громадянська	Розвиток навичок співпраці, комунікації, активної громадянської позиції

Як бачимо, метод проектів має великий потенціал для розвитку не лише суто предметних мовних та мовленнєвих навичок, а й базових умінь учнів. Тому він є особливо доречним у контексті шкільної реформи в Україні.

Також зазначимо, що метод проектів дає змогу студентам ефективно розвивати навички самооцінки та рефлексії. Працюючи над проектом, студенти мають можливість проаналізувати свої сильні та слабкі сторони, оцінити прогрес

Ще використання методу проєктів у викладанні англійської мови також сприяє розвитку в учнів навичок автономного навчання. Робота над проєктами дає учням можливість самостійно планувати діяльність, шукати інформацію, аналізувати, ухвалювати рішення та брати на себе відповідальність, що є дуже важливим в сучасному світі, де знання швидко застарівають і потребують постійного оновлення.

Варто розуміти, що сучасному глобалізованому світі також дуже важлива соціокультурна компетентність, тобто здатність особи ефективно взаємодіяти в різноманітних соціокультурних контекстах. Вона включає в себе розуміння та адаптацію до культурних норм, цінностей, традицій і звичаїв, а також вміння взаємодіяти з людьми з різних культур, забезпечуючи при цьому повагу та толерантність.

Термін «соціокультурна компетентність» був введений канадським дослідником у сфері прикладної лінгвістики Дж. Каммінзом (George Cummins) як один із компонентів академічної комунікативної компетентності [43, 44].

Розглянемо докладніше, як метод проектів може бути використаний для розвитку соціокультурної компетентності учнів у процесі вивчення англійської мови. Соціокультурна компетентність означає знання культурних особливостей носіїв мови, що вивчається, та вміння будувати свої мовленнєві акти відповідно до цих особливостей. Соціокультурна компетентність включає в себе наступні пункти: національну компетентність (знання історії, географії та традицій

фоновій лексики та ідіоматичних одиниць) та соціолінгвістичну компетентність (здатність використовувати мовні форми відповідно до соціального контексту).

Завдяки розвитку соціокультурній компетентності також у учнів розвиваються також і навички міжкультурної комунікації. Ці навички включають вміння ефективно спілкуватися з представниками різних культур, розуміти і поважати їхні цінності та правила поведінки. Робота над проектами дозволяє учням моделювати ситуації міжкультурної взаємодії та розвивати свою комунікативну гнучкість. Наприклад, вони можуть підготувати рольові ігри для вирішення непорозумінь і конфліктів, що виникають через культурні відмінності. Крім того, можна проаналізувати реальні приклади міжкультурної взаємодії для пошуку ефективних стратегій поведінки в таких ситуаціях.

Нижче наведено приклади проектів, спрямованих на розвиток соціокультурної компетентності старшокласників.

Проект «Англомовний світ у фільмах і серіалах». Аналіз того, як англомовні культури представлені в популярних фільмах і серіалах (наприклад, «Друзі», «Абатство Даунтон», «Шерлок»), дослідження того, наскільки ці фільми і серіали реалістично відображають життя в цих країнах, а також аналіз їх культурних особливостей.

Проект «Відомі люди з англомовних країн». Студенти обирають відому людину з англомовного світу (наприклад, письменника, науковця, політика, актора), досліджують її життя та внесок у світову культуру і готують біографічну презентацію або рольову гру-інтерв'ю.

Завдяки цим та іншим проектам студенти можуть глибше пізнати англomовні культури, розвинути свої соціокультурні компетенції та навчитися ефективно взаємодіяти з представниками різних культур. Вони також сприяють розвитку в учнів таких важливих якостей, як толерантність, відкритість і повага до різноманітності.

Застосування методу проектів для розвитку соціокультурної компетентності студентів вимагає не лише поглибленої лінгвістичної та

англомовних культур. Викладачі мають бути готовими до взаємодії зі студентами та обговорення питань, які можуть виходити за межі суто лінгвістичних тем. Водночас така робота дає викладачам можливість постійно розвивати та вдосконалювати свої знання та навички і ставати справжніми помічниками для учнів під час навчального процесу. Це вимагає не лише професійних навичок, а й певних особистісних якостей, таких як відкритість, гнучкість, емпатія та вміння створювати атмосферу довіри і співпраці.

У проектній роботі особливу увагу слід приділяти культурній саморефлексії учнів та усвідомленню ними власної культурної ідентичності. Адже справжня міжкультурна компетентність – це не лише знання та розуміння інших культур, а й усвідомлення свого місця у світі культурного розмаїття, свого культурного коріння та цінностей. Тому важливо пропонувати проекти, які спонукають учнів замислитися над своєю культурною ідентичністю і над тим, як їхня власна культура впливає на їхній світогляд і поведінку. Прикладами таких проектів є «Моя культурна автобіографія», «Традиції моєї родини» та «Культурний діалог: що я можу розповісти іноземцям про Україну». Такі заходи сприяють підвищенню культурної обізнаності студентів та готують їх до міжкультурного діалогу на засадах рівності та взаємоповаги.

Ефективне використання методу проектів для розвитку соціокультурної компетенції також вимагає відповідної методичної та навчальної підтримки. Це означає, що вчителі повинні ретельно відбирати матеріали, які представляють культурне розмаїття англomовного світу та уникати стереотипних і спрощених уявлень про культуру. Слід використовувати автентичні матеріали, такі як літературні тексти, відео та веб – сайти, щоб дати учням можливість «зануритися» в живу культуру і відчутти її автентичність та розмаїття. Водночас ці матеріали мають бути педагогічно адаптовані та подані разом із системою вправ і завдань, які допоможуть учням зрозуміти та засвоїти культурологічні знання.

Варто також нагадати, що важливою умовою успішної проектної роботи є

нового матеріалу. Це не лише сприяє активному залученню учнів до навчального процесу, але й допомагає їм відчувати себе комфортно, висловлюючи свої думки та почуття. Вчителі повинні заохочувати учнів ділитися своїм досвідом, обговорювати різні теми та ставити запитання, що виникають у процесі навчання. Таке середовище сприяє розвитку критичного мислення та творчого підходу до вирішення завдань. При цьому вчителі повинні стежити за дотриманням принципу толерантності, запобігаючи появі нетерпимості до думок інших. Важливо, щоб учні відчували повагу до різноманітних поглядів та ідей, адже це формує культуру спілкування і взаєморозуміння серед них. Атмосфера діалогу та взаєморозуміння в класі має бути невід'ємною частиною проектної діяльності, адже вона створює позитивний досвід мовного обміну для учнів, що, в свою чергу, стимулює їхній інтерес до вивчення мови.

Таким чином, метод проектів є ефективним інструментом для розвитку мовних навичок студентів у процесі навчання англійської мови. Цей метод не лише дозволяє інтегрувати всі види мовленнєвої діяльності, але й покращує базові компетентності студентів, підвищуючи їхню мотивацію та інтерес до навчання. Завдяки проектам учні мають можливість застосовувати свої знання на практиці, що робить процес навчання більш захоплюючим та значущим.

Можна підкреслити, що метод проектів відповідає вимогам компетентнісного та особистісно-орієнтованого підходу до навчання, адже він сприяє розвитку навичок, необхідних у наш час [30]. Учні вчаться працювати в команді, приймати рішення, виконувати завдання в умовах обмеженого часу, а також адаптуватися до змінюваних умов. Всі ці навички є надзвичайно важливими для їхнього майбутнього, оскільки вони готують молодь до успішної кар'єри та особистого життя в сучасному світі, де комунікація, співпраця та креативність стають все більш цінними.

1.3. Зв'язки методу проектів з іншими методами навчання англійської мови у старшій школі

Метод проектів активно інтегрується в навчальний процес у старшій школі та стає важливим елементом сучасної освітньої практики. Особливо ефективним є використання цього методу для вивчення англійської мови та розвитку мовленнєвих навичок. Як педагоги вже знають, проектний підхід дозволяє учням практикувати мову в реальних життєвих ситуаціях, що значно підвищує їхню впевненість у спілкуванні. Це створює умови для активного використання мови в контексті, що є критично важливим для засвоєння іноземної мови. Учні вчаться не лише використовувати лексику та граматику, а й адаптувати свою мову до різних соціальних ситуацій, що є невід'ємною частиною комунікативної компетентності.

Однак, варто зазначити, що метод проектів не існує в ізоляції, а тісно пов'язаний з іншими методами навчання, такими як інтерактивні технології та модульне навчання. Розглянемо детальніше обидва ці підходи, адже їхнє взаємодоповнення може суттєво покращити результати навчання.

Слово «інтерактивний» походить від англійського слова «interact», яке складається з двох частин: «inter», що означає «взаємний», і «act», що означає «діяти». Таким чином, інтерактивний навчальний процес означає здатність до активної взаємодії та діалогу. Інтерактивне навчання – це особлива форма організації пізнавальної діяльності з конкретними і передбачуваними цілями. Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається в умовах постійної активної взаємодії всіх учнів, що стимулює їхню активність і зацікавленість. Це спільне та інтерактивне навчання (групове, колективне та кооперативне навчання), в якому студенти та викладачі є рівноправними і рівнозначними учасниками навчального процесу.

Проте важливо не плутати метод проектів та інтерактивне навчання. Хоча

обидва підходи сприяють розвитку мовленнєвих навичок на уроках англійської мови, вони мають різні цілі, структуру та методологію. Інтерактивне навчання

зосереджується на безпосередній взаємодії між учнями і викладачем, а також між самими учнями. Це навчання передбачає активну участь усіх учасників процесу і включає в себе групові дискусії, рольові ігри, парну роботу та різноманітні ігрові методи. Основною метою інтерактивного навчання є забезпечення активної участі учнів у процесі навчання, що сприяє розвитку їхніх комунікативних навичок. Через такі активності учні отримують можливість практикувати англійську мову в безпосередньому спілкуванні, що дозволяє покращити вимову, слухові навички та вміння висловлювати свої думки [30].

З іншого боку, метод проектів є більш структурованим і тривалим процесом, який може займати більше ніж один урок. Під час роботи над проектами учні самостійно виконують конкретні завдання, що включає дослідження теми, збір інформації, аналіз даних і створення кінцевого продукту, такого як презентація, відео, есе або інша форма представлення результатів. Метод проектів сприяє не лише розвитку мовленнєвих навичок, а й формуванню критичного мислення, навичок роботи в команді та вміння вирішувати проблеми. Учні мають можливість застосовувати англійську мову в контексті реальних завдань, що дозволяє їм глибше зрозуміти матеріал і підвищити мотивацію до навчання [29].

Крім того, проектний підхід створює умови для самостійного навчання, де учні можуть проявити ініціативу і творчість. Вони вчаться планувати, організовувати свою роботу та оцінювати результати, що є невід'ємною частиною навчального процесу. Це формує у них відповідальність за власні дії та рішення, що надзвичайно важливо для їхнього подальшого розвитку.

Обидва підходи, інтерактивне навчання та метод проектів, можуть бути успішно поєднані в навчальному процесі. Наприклад, під час виконання проекту учні можуть використовувати інтерактивні методи для презентації результатів роботи, як-от рольова гра або сценка. Це не лише робить навчання більш цікавим, але й покращує ефективність засвоєння матеріалу, оскільки учні активно залучені до процесу. Інтеграція цих методів дозволяє створити більш динамічне

навчальне середовище, де кожен учень може знайти своє місце і внести свій вклад у спільну справу.

Інтеграція методу проектів та інтерактивного навчання в освітній процес старшої школи є важливим кроком до створення більш ефективної, гнучкої та інклюзивної системи навчання. Це дозволяє не лише розвивати мовленнєві навички учнів, а й формувати в них важливі життєві компетенції, які підготують їх до викликів сучасного світу, де в умовах швидкозмінного інформаційного середовища, вміння співпрацювати, мислити критично та адаптуватися до нових обставин стає необхідним для успішної кар'єри та особистісного розвитку.

Проте перший досвід впровадження методу проектів виявив деякі проблеми та труднощі, які потребують уважного аналізу та вирішення. Серед основних проблем можна виділити зменшення ролі вчителів у навчальному процесі, що може призвести до нерегульованої ситуації в класі. У традиційних моделях навчання вчитель виступає як головний носій знань, який контролює процес і забезпечує учнів необхідною інформацією. Однак під час впровадження проектного методу та інтерактивних технологій роль вчителя змінюється, і він стає скоріше помічником навчального процесу, що може призвести до відчуття недостатньої підтримки у учнів. Це, в свою чергу, може призвести до того, що учні втрачають орієнтири та можливості для отримання необхідних знань, оскільки їхня активність іноді не супроводжується належним рівнем керівництва з боку викладача [30].

Щоб подолати ці труднощі слід пам'ятати наступне:

- Застосування інтерактивного методу – це допоміжний інструмент навчання, а не основний. Спочатку учнів слід навчити новій темі, а пізніше можна використати метод проектів та інтерактивні технології для закріплення знань.

- Інтерактивність вимагає зміни всієї атмосфери в класі і потребує значного часу на підготовку як для учнів, так і для вчителів. Якщо ви та ваші учні

не знайомі з цією моделлю, почніть з поступового впровадження її елементів. І вчителі, і учні мають до неї звикнути. Також можна планувати впровадження

інтерактивного навчання поступово. Замість того, щоб часто грати в погано підготовлену «гру», краще підготувати кілька інтерактивних уроків протягом навчального року.

- З учнями можна провести спеціальні «організаційні заняття» та обговорити «правила поведінки в класі». Слід підготувати учнів до інтерактивної діяльності. На початку варто використовувати прості інтерактивні техніки: роботу в парах, малих групах, мозковий штурм тощо. Після того, як вчитель та студенти матимуть досвід такої роботи, її буде набагато легше виконувати, а підготовка до неї займе менше часу.

- Інтерактивне навчання не є самоціллю. Це лише засіб для досягнення атмосфери в класі, яка найбільше сприяє співпраці, розумінню, доброзичливості та особистісно-орієнтованому навчанню.

- Якщо використання інтерактивної моделі в конкретному класі не працює, доцільно переглянути стратегію і використовувати її з обережністю. Можливо, варто обговорити ситуацію з учнями (чи правильно вони розуміють і використовують її, чи готові вони та їхні учні до її застосування?)

- Необхідними є ретельне планування та розробка уроку. Розрахунок часу, визначення ролей учасників, підготовка запитань і можливих відповідей, розробка критеріїв оцінювання ефективності уроку.

Тож, при детальнішому дослідженні можна дійти висновку, що інтерактивні технології навчання включають в себе: моделювання життєвих ситуацій, проведення рольових ігор та спільне вирішення проблем, що базується на аналізі конкретних ситуацій і відповідних контекстів. Зазвичай для вирішення освітніх завдань викладачі використовують такі інтерактивні методи, як: організація тематичних занять, формування тимчасових творчих колективів у процесі роботи над освітнім проектом, організація дебатів та обговорень спірних питань, що виникають всередині колективу. Ці методи навчання не лише заохочують активну участь учнів, але й ефективно сприяють формуванню

важливих навичок і компетентностей. Вони також сприяють розвитку цінностей, таких як повага, співпраця та взаємодопомога, що створює позитивну атмосферу

для навчання. Завдяки цим інтерактивним підходам, вчитель має можливість стати справжнім лідером у дитячому колективі, підтримуючи учнів у їхньому навчальному процесі.

Крім того, інтерактивна взаємодія виключає домінування одного учасника над іншими в навчальному процесі, а також запобігає пануванню однієї точки зору над іншими. У рамках інтерактивного навчання учні вчаться бути демократичними, висловлювати свої думки, спілкуватися з іншими, критично аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані рішення. Це формує в них почуття відповідальності за власні дії та думки, що є важливим аспектом їхнього особистісного розвитку [30, 41].

Якщо роздивлятися модульне навчання, то воно організовує навчальний процес за тематичними модулями, що є ще одним важливим елементом в освітньому процесі із використанням методу проєктів. Проєкти можуть бути інтегровані в різні модулі курсу, що дозволяє учням отримати комплексні знання з певної теми. Цей підхід не лише збагачує освітній процес, але й допомагає учням краще зрозуміти зв'язки між різними предметами і застосувати свої знання у практичних ситуаціях, що робить навчання більш актуальним і значущим.

Зміст модульної освітньої технології полягає у зміні організаційних засад навчального процесу у навчальних закладах, що забезпечує необхідні умови для індивідуалізації та диференціації навчання. Структурною одиницею цієї технології є модуль. Модуль – це задокументована, логічно завершена, відносно самостійна та цілісна частина освітньої та педагогічної програми, що являє собою комплекс теоретичних і практичних завдань відповідного змісту з підсумковим контрольним заходом, спрямованим на визначення рівня успішності суб'єкта навчання. Це навчально-методичне забезпечення, яке включає різноманітні ресурси, такі як посібники, електронні матеріали, відео та інші засоби навчання, які сприяють глибшому засвоєнню теми [41].

Модульна методика навчання надає учням можливість вивчати дисципліну

за індивідуальним планом, заохочує до самостійного навчання, встановлює темп навчання та контролює рівень засвоєння матеріалу. Це дозволяє учням гнучко

підходити до навчання, обирати теми, які їх цікавлять, а також адаптувати навчальний процес відповідно до своїх потреб і здібностей.

Крім того, модульне навчання сприяє розвитку навичок самоорганізації та самоконтролю у учнів. Вони вчаться планувати свій час, визначати пріоритети та приймати рішення щодо власного навчання. Це важливі життєві навички, які стануть у нагоді їм у подальшому житті, адже вміння організувати своє навчання та життєдіяльність є ключовим фактором успіху в сучасному світі.

Завдяки такому підходу, учні не лише здобувають знання, а й формують уміння, які знадобляться їм у майбутньому. Зокрема, вони розвивають навички критичного аналізу, творчого мислення, а також вміння працювати в команді. Ці навички стають все більш важливими в умовах швидкої зміни технологій і зростання вимог до фахівців на сучасному ринку праці. Успішна реалізація проектів також сприяє розвитку емоційного інтелекту учнів, адже їм необхідно навчитись розуміти емоції інших, ефективно спілкуватись і вирішувати конфлікти.

Отже, поєднання методів модульного навчання, проектного підходу та інтерактивних технологій не лише покращує якість навчання, але й сприяє формуванню нового типу учнів, які вміють адаптуватись до змін, працювати в команді та використовувати свої знання на практиці. Це є запорукою успішного майбутнього не лише для них, а й для суспільства в цілому.

Висновки до розділу 1

У першому розділі було розглянуто проблему формування мовленнєвих навичок учнів старшої школи та їх психологічно-емоційні особливості. Було з'ясовано, що метод проектів є надзвичайно ефективним інструментом для розвитку мовленнєвих навичок учнів старшої школи. Поєднуючи теоретичні знання з практичною діяльністю, він не тільки сприяє засвоєнню мовного матеріалу, але й формує широкий спектр важливих компетентностей, необхідних для успішної адаптації в сучасному світі.

Основні переваги методу проектів включають комплексний розвиток мовленнєвих навичок, таких як аудіювання, говоріння, читання та письмо, які розвиваються одночасно в контексті реальних завдань. Метод також сприяє формуванню soft skills, а також критичного мислення, креативності, комунікативних навичок, вміння працювати в команді, емоційного інтелекту, лідерських якостей, відповідальності та ініціативності. Крім того, проекти забезпечують зв'язок навчання з реальним життям, дозволяючи учням застосовувати здобуті знання для вирішення актуальних проблем, що підвищує їхню мотивацію до навчання.

Метод проектів сприяє розвитку самостійності та відповідальності, оскільки учні активно беруть участь у навчальному процесі, планують свою роботу, приймають рішення та несуть відповідальність за результати. Він також створює освітнє середовище, яке сприяє розвитку творчості та інноваційного мислення. Завдяки сучасним технологіям, метод проектів можна успішно реалізувати в онлайн-форматі, що робить його адаптивним до дистанційного навчання.

Психологічні особливості старшокласників, такі як високий рівень самосвідомості, прагнення до самореалізації та критичне мислення, роблять цей метод особливо актуальним для цього віку. Проектний підхід задовольняє їхню потребу в самостійності, творчості та соціальній взаємодії.

Проте для ефективної реалізації методу проектів необхідно враховувати індивідуальні особливості учнів і диференціювати завдання, надавати учням необхідну підтримку та допомогу в організації роботи, ретельно планувати проектну діяльність, обираючи цікаві та актуальні теми. Важливо також забезпечувати регулярний зворотний зв'язок і оцінювати не лише кінцевий результат, а й процес роботи.

Також було досліджено сутність методу проектів та його роль у розвитку базових компетентностей старшокласників. Проведений аналіз літератури та досліджень дозволяє зробити висновок, що метод проектів є ефективним інструментом для розвитку базових компетентностей старшокласників, зокрема, мовних, комунікативних, критичного мислення та творчих.

Важливою перевагою методу проектів є його гнучкість та адаптивність до різних вікових груп та рівнів підготовки учнів. Завдяки різноманітності типів проектів (дослідницькі, творчі, рольові, інформаційні тощо) можна підібрати завдання, які відповідають інтересам та можливостям кожного учня.

Проте, успішне застосування методу проектів вимагає від учителя ретельної підготовки, знання методики його проведення та створення сприятливого навчального середовища. Важливо також зазначити, що метод проектів не є універсальним і не може замінити традиційні методи навчання. Він є ефективним доповненням до них і дозволяє зробити навчальний процес більш цікавим, ефективним та орієнтованим на розвиток особистості учня.

Таким чином, метод проектів є потужним інструментом для розвитку ключових компетентностей учнів, які необхідні для успішного життя в сучасному світі. Його систематичне використання в навчальному процесі сприяє формуванню всебічно розвиненої особистості, здатної до самостійного навчання, творчого мислення та ефективної взаємодії з оточуючими.

Ще було розкрито зв'язки методу проектів із іншими методами навчання англійської мови у старшій школі. Аналіз взаємозв'язку методу проектів з іншими методами навчання англійської мови у старшій школі дозволяє зробити кілька важливих висновків. Метод проектів не існує ізольовано, він тісно

пов'язаний з іншими педагогічними підходами, зокрема інтерактивним і модульним навчанням. Інтерактивне навчання акцентує увагу на безпосередній взаємодії учнів, забезпечуючи активну участь кожного в навчальному процесі. Воно доповнює метод проектів, створюючи сприятливе середовище для обміну ідеями та співпраці. Модульне навчання організовує навчальний процес за тематичними блоками, що дозволяє інтегрувати проекти в різні модулі курсу. Це забезпечує системність у вивченні матеріалу та дозволяє учням глибше зануритися в тему. Поєднання методу проектів з інтерактивним та модульним навчанням створює синергетичний ефект, посилюючи мотивацію учнів, розвиваючи їхні комунікативні навички, критичне мислення та творчі здібності. Успішна реалізація методу проектів вимагає ретельного планування, підготовки вчителя та створення сприятливого навчального середовища. Таким чином, метод проектів, у поєднанні з іншими інноваційними методами навчання, є потужним інструментом для модернізації освітнього процесу та підготовки учнів до викликів сучасного світу. Він сприяє розвитку не лише мовних компетенцій, але й ключових компетентностей 21 століття, таких як критичне мислення, креативність, співпраця та вміння вирішувати проблеми.

РОЗДІЛ 2.

ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

2.1. Практичне застосування методу проектів на уроках англійської мови у старшій школі

Метод проектів – це інноваційний підхід до навчання, який набуває все більшої популярності в сучасній освіті. Він особливо підходить для викладання іноземних мов, зокрема англійської. Оскільки учні вже мають мовну підготовку в середній школі, то метод проектів не лише закріплює їхні знання, але й розвиває ключові компетентності, необхідні для досягнення успіху в глобалізованому світі.

У цьому розділі розглядається практичне застосування методу проектів на уроках англійської мови в старших класах, а також визначаються переваги методу та його специфічне використання в контексті викладання іноземних мов. Крім того, буде представлено широкий спектр прикладів проектів, які можна реалізувати на уроках англійської мови, беручи до уваги різноманітні теми.

Для того, щоб краще зрозуміти коли використовувати кожен метод проектів наведемо їх класифікацію:

1. Дослідницькі проекти вимагають чітко визначеної структури, цілей і аргументації, що підтверджує актуальність теми для всіх учасників. Вони також потребують визначених джерел інформації, ретельно продуманих методів і очікуваних результатів. Структура таких проектів нагадує наукове дослідження.

2. Творчі проекти передбачають оформлення результатів у певному стилі. Часто структура спільної діяльності учасників не є чітко визначеною. Важливо відзначити, що кожен проект вимагає творчого підходу.

3. Рольові проекти мають лише попередньо окреслену структуру, що залишається відкритою до завершення проекту. Учасники виконують певні ролі, які визначаються характером проекту і проблемою, що розв'язується.

4. Інформаційні проекти орієнтовані на збір даних про різні об'єкти та явища, ознайомлення учасників з отриманою інформацією, її аналіз і узагальнення фактів для широкої аудиторії. Часто такі проекти інтегруються в дослідницькі і стають їх важливою складовою.

5. Міждисциплінарні проекти зазвичай реалізуються поза класом. Це можуть бути невеликі проекти, що охоплюють два або три предмети, такі як англійська мова, світова література та всесвітня історія, або англійська мова, екологія та географія [33].

Проекти, що інтегровані в традиційний навчальний процес, зазвичай включають творчі або дослідницькі завдання в рамках навчального курсу. Їх часто використовують як одне з завдань уроку або підсумковий проект. Такі проекти виконують функцію комунікативних завдань, де знання, здобуті під час вивчення предмета, застосовуються для вирішення навчальних, комунікативних або реальних завдань.

Розглянемо детальніше основні вимоги до застосування методу проектів у навчанні англійської мови в старшій школі:

1. Наявність значущої в дослідницькому або творчому плані проблеми. Це може бути вивчення історії та традицій англomовних свят або дослідження особливостей культури різних англomовних країн та організація віртуальних подорожей ними. Такі завдання вимагають від учнів інтеграції знань з різних галузей, проведення самостійних досліджень та пошуку рішень.

2. Практична та теоретична значущість очікуваних результатів. Проектна робота має бути спрямована на отримання конкретного продукту: доповіді, презентації, відеоролика тощо, який матиме практичну цінність для самих учнів та їхнього оточення.

3. Самостійна діяльність учнів. Метод проектів передбачає активне залучення учнів у процес планування, пошуку інформації, обговорення ідей та

презентації результатів. Це дозволяє розвивати в них навички самоорганізації, критичного мислення та ефективної комунікації.

4. Структурованість змісту проекту. Робота над проектом має бути чітко спланована, з визначенням етапів, розподілом завдань та систематичним контролем. Це забезпечує логічність і цілісність проектної діяльності.

5. Використання дослідницьких методів. Учні мають навчитися формулювати проблему, визначати методи дослідження, оформляти результати, аналізувати отримані дані та вносити необхідні корективи.

Вивчаючи англійську мову, учні повинні навчитися логічно формулювати свої думки, виокремлювати ключові моменти та систематично обговорювати свої ідеї, вирішуючи складні розумові завдання. Ці навички сприяють розвитку їх комунікативних здібностей. Під час створення проектів учні використовують свою креативність і уяву для вирішення проблем, виконуючи різноманітні розумові та мовленнєві вправи, що, безумовно, відображає їхню індивідуальність.

Метод проектів може застосовуватись у рамках будь-якої тематики курсу англійської мови, адже вибір тем здійснюється з урахуванням їхньої практичної значущості для учнів. Важливо, щоб проблема, над якою працюватимуть учні, була чітко сформульована і відповідала їхнім інтересам та можливостям.

Пропонуємо також розглянути те, як варто формувати робочу групу учнів для виконання проектного завдання.

Для педагогів не секрет, що успіх групової проектної роботи значною мірою залежить від складу робочої групи. Важливо, щоб це було об'єднання однодумців, які спільно працюють над досягненням спільної мети. Тому, формуючи групи, учитель стикається з непростим завданням: як допомогти учням створити ефективну команду, де кожен зможе внести свій вклад і реалізувати свій потенціал.

Зазвичай, вчителі використовують традиційний метод формування груп,

який полягає в тому, що учитель викликає до дошки кілька учнів. Ці учні, в свою чергу, починають викликати своїх товаришів, формуючи таким чином групу.

Однак досвід показує, що такий підхід не завжди ефективний. Підбір колективу друзів не гарантує, що вони стануть одностудцями у навчальному процесі, адже часто їхнє об'єднання базується на спільних інтересах, далеких від навчальних завдань. Зазвичай, мотивація до об'єднання в групу пов'язана з прагненням провести час разом, а не з бажанням досягти навчальних цілей [22].

З огляду на це, більш доцільним є інший підхід до формування груп, який забезпечує учням можливість вибору партнерів та тем проектів без зайвих суперечок. Цей метод ґрунтується на принципах співпраці та взаєморозуміння, що сприяє створенню більш продуктивного навчального середовища. План формування проектних груп може виглядати так:

1. Проведення обговорення методом "мозкового штурму". На цьому етапі кожен учень має можливість висловити свої ідеї щодо тем, які його найбільше цікавлять. Всі запропоновані теми записуються на дошці, що дозволяє всім учасникам бачити широкий спектр можливостей. Це створює атмосферу творчості і відкритості, де кожен може запропонувати свою думку без страху бути осудженим.

2. Скорочення тем. На наступному етапі учні обговорюють запропоновані теми і скорочують їх до тих, які можуть бути реально використані в рамках проектної роботи. Цей процес допомагає зосередитися на досяжних та актуальних темах, що дозволяє уникнути розпорошення зусиль на непрактичні або занадто складні ідеї.

3. Запис пріоритетів. Кожен учень отримує окремий аркуш, на якому він записує перелік тем, враховуючи свої інтереси і пріоритети. Це важливий крок, оскільки він дозволяє учням усвідомлено підійти до вибору теми, що, в свою чергу, підвищує їхню мотивацію до роботи. Коли учні працюють над темами, які їх цікавлять, вони більше залучені в процес і готові вкласти більше зусиль.

4. Формування груп. Після того, як учні визначили свої інтереси, формуються групи, враховуючи особисті нахили та зацікавленість учнів щодо

вміння працювати в колективі, поважати думки інших та враховувати різні точки зору.

5. Вибір керівника групи. Ще одним важливим моментом є те, що керівника групи учні обирають вже після формування самої групи. Це дозволяє визначити лідера, чиї інтереси в темі та організаторські здібності найбільші. Керівник повинен бути обраний на основі його готовності вести групу до успіху, а не через формальність або авторитет [22].

Таким чином, обраний підхід до формування груп не лише сприяє пошуку односторонніх, але й розвиває в учнів навички співпраці, взаємоповаги та комунікації. Це важливі складові успішної проектної діяльності, які допоможуть учням не лише досягти навчальних цілей, але й підготувати їх до роботи в команді в майбутньому.

Більш того, успішна реалізація проектного методу має на увазі також тісну співпрацю з батьками, що може значно підвищити мотивацію учнів і створити позитивну атмосферу для навчання. Батьки можуть бути залучені до обговорення тем, на яких працюють їхні діти, що дозволяє створити додаткову підтримку з боку сім'ї.

Отже, вчителі, які прагнуть до вдосконалення і відкриті до нових можливостей, можуть стати справжніми агентами змін у своїх навчальних закладах, впроваджуючи метод проектів як важливий інструмент для розвитку учнів у сучасному світі. Кожен з цих етапів формування групи допомагає створити середовище, в якому учні можуть розвиватися, вчитися один у одного і досягати спільних цілей, що, в свою чергу, веде до глибшого розуміння матеріалу та розвитку ключових компетенцій.

Зазначимо, що особливого значення набуває також координація і коригування роботи над проектом. Це включає в себе:

1. Обговорення ходу виконання проекту: регулярні зустрічі учасників для обміну інформацією про виконану роботу, виявлення проблемних питань та

2. Коригування спільних і індивідуальних зусиль: внесення необхідних змін у план роботи, розподіл завдань між учасниками з урахуванням їхніх можливостей та досягнень.

3. Організація презентації отриманих результатів: підготовка презентації, яка демонструє результати виконаного проекту, а також висновки та рекомендації.

4. Можливі способи їхнього впровадження в практику: розробка плану дій щодо застосування отриманих знань та навичок у реальному житті.

5. Зовнішня оцінка проекту: залучення незалежних учасників освітнього процесу для оцінки якості виконаного проекту та його результатів. Для прикладу, учитель може оцінювати результат виконання проекту або запрошені вчителі та учні інших класів, якщо проект являє собою розроблену виставу, тощо [22].

Розглянемо детальніше тему оцінювання виконаних проектних завдань, адже цей етап є дуже важливим. Учні мають отримати можливість представити результати своєї роботи перед аудиторією, отримати зворотний зв'язок від однокласників та вчителя. Оцінювання проектів має бути комплексним та враховувати не лише мовленнєві аспекти, але й креативність, оригінальність ідей, якість виконання та командну роботу.

Усебічне оцінювання результатів реалізованих проектів є ключовим аспектом ефективного управління проектною діяльністю. Такий комплексний підхід дозволяє не лише проаналізувати досягнуті успіхи та виявити слабкі сторони, а й окреслити перспективні напрями для подальшого вдосконалення проектної роботи.

Процес оцінювання проекту охоплює ретельний аналіз низки взаємопов'язаних параметрів:

1. Ступінь досягнення поставлених цілей та вирішення визначених завдань. Тут важливо оцінити, наскільки отримані результати відповідають

ініціювався проект, та наскільки ефективно було вирішено проблему, що стала його рушійною силою.

2. Наукова обґрунтованість та методологічна коректність проведених досліджень і аналізу даних. Це дає можливість оцінити достовірність та валідність отриманих наукових результатів, а також рівень їх теоретичного та емпіричного обґрунтування.

3. Характер колективного прийняття рішень та залученість учасників до спільної проектної діяльності. Важливо проаналізувати, наскільки всі зацікавлені сторони були долучені до обговорення та ухвалення ключових рішень, чи забезпечувалась рівноправна участь і можливість впливу на перебіг проекту.

4. Ефективність взаємодії та координації дій у межах проектної команди. Оцінка того, наскільки злагоджено здійснювалась співпраця учасників, чи вдавалося вчасно виявляти та вирішувати суперечності, яким був рівень взаємодопомоги та підтримки.

5. Практична значущість та перспективи впровадження отриманих результатів у реальні умови. Аналіз того, наскільки розроблені рішення, продукти та рекомендації проекту є актуальними, затребуваними та придатними для практичного застосування, чи можуть вони сприяти вирішенню реальних проблем і задоволенню нагальних потреб.

Системне оцінювання цих взаємопов'язаних аспектів дає змогу всебічно проаналізувати ефективність реалізації проекту, виявити його сильні та слабкі сторони, а також сформулювати обґрунтовані рекомендації щодо подальшого вдосконалення проектної діяльності. Звісно, що критерії оцінки можуть варіюватись в залежності від типу проекту та самого завдання, проте ми навели загальні пункти, яких можна дотримуватись для оцінювання учнів.

Тож, після розгляду основної класифікації проектів, вимог до їх використання та оцінювання, ми можемо перейти до вивчення методичної

Створення успішного проекту вимагає ретельного планування та структурування. Давайте розглянемо кожен етап цього процесу докладніше.

1. Вибір теми, типу та складу групи:

Тема проекту. Вибір теми є першим і найважливішим кроком. Вона повинна бути актуальною, цікавою для учасників і відповідати їхнім знанням та вмінням. Наприклад, теми "Подорожі англomовними країнами", "Сучасні тенденції у молодіжній культурі" чи "Вплив відеоігор на вивчення англійської мови" дозволяють залучити учнів до дослідження близьких їм сфер життя.

Тип проекту. Варто визначити тип проекту (дослідницький, творчий, практичний тощо) залежно від мети і завдань. Наприклад, дослідницький проект може бути присвячений вивченню особливостей молодіжного сленгу, а творчий – створенню відеопрезентації про традиції святкування Різдва в Англії.

Склад групи. Необхідно сформувати групи учасників, враховуючи їхні інтереси, здібності та готовність до співпраці. Важливо забезпечити різноманітність ролей та рівномірне включення всіх учнів до активної діяльності. Групова робота сприятиме розвитку навичок взаємодії, вміння досягати компромісу та ефективно розподіляти обов'язки.

2. Формулювання проблеми:

Запитання та ситуації. Вчителю необхідно поставити запитання учням або описати ситуацію так, щоб допомогти визначити проблему дослідження. Наприклад: "Як можна популяризувати англійську мову серед молоді?", "Які способи спілкування в соціальних мережах використовують підлітки в англomовних країнах?" або "Як відображаються сучасні тенденції молодіжної культури у відеоіграх англійською мовою?"

Актуальність. Слід переконатись, що обрана проблема є актуальною і має практичне значення для учнів. Наприклад, вивчення особливостей молодіжного сленгу допоможе краще розуміти автентичне мовлення, а дослідження впливу відеоігор може стати основою для розробки власних навчальних ігор.

3. Розподіл завдань і планування роботи:

Розподіл завдань. Необхідно розподілити завдання між членами групи, враховуючи їхні інтереси та сильні сторони. Наприклад, одні учні можуть займатися пошуком інформації, інші – її аналізом та узагальненням, треті – підготовкою презентації.

Методи дослідження. Разом з учнями можна обговорити та перерахувати існуючі методи дослідження, які будуть використані. Для збору інформації, наприклад, опитування, інтерв'ю, аналіз відеоматеріалів, перегляд англomовних сайтів і форумів.

Пошук інформації. Учням необхідно визначитись із джерелами інформації, які будуть використані для розв'язання поставлених завдань, наприклад, Інтернет, англomовні ЗМІ, спеціалізована література, консультації з носіями мови.

Творчі рішення. Учні можуть обговорювати можливі творчі рішення для вирішення проблеми, наприклад, створення власного відеоролика, який презентує культурні особливості англomовних країн.

4. Самостійна робота:

Виконання завдань. Кожен член групи повинен виконувати свою частину роботи відповідно до розподілених завдань, використовуючи обрані методи та джерела інформації. Учні розвивають навички самостійної та критичної роботи з англomовними матеріалами.

Проміжні обговорення. Важливо проводити обговорення отриманих результатів у групах для координації дій, вирішення виниклих проблем та внесення необхідних коректив. Це сприяє розвитку навичок командної роботи і взаємодії.

5. Захист проекту:

Підготовка презентації. Учням необхідно підготувати презентацію, в якій слід розкрити результати своєї роботи, використовуючи різноманітні мультимедійні засоби. Презентація має бути чіткою, логічно структурованою, з

Захист. Учні представляють свою роботу перед аудиторією, відповідають на запитання вчителя та можливо однокласників. Це дозволяє розвинути навички публічного виступу та вміння аргументовано відстоювати власну позицію англійською мовою.

Оцінка. Вчителю необхідно надати учням зворотній зв'язок щодо якості виконаної роботи. Цей етап допоможе учням критично оцінити власні досягнення та визначити напрями для подальшого вдосконалення.

6. Підведення підсумків:

Колективне обговорення. Можна провести колективне обговорення результатів проекту, визначити, наскільки вдалося досягти поставлених цілей, обговорити те, які знання та навички були сформовані, а також складнощі, які виникали під час роботи.

Висновки. Учителю наприкінці проектного завдання слід сформулювати висновки щодо виконаної роботи, визначити сильні та слабкі сторони, окреслити подальші перспективи застосування проектного методу у вивченні англійської мови.

Пропонуємо розглянути приклади застосування різних типів проектних завдань на уроках англійської мови у старшій школі.

Для початку розглянемо найбільш відому усім форму роботи – групову. Тобто, у цьому випадку діти або усі разом, або у декількох групах досліджують певну тему. Наприклад, клас можна розділити на дві групи, кожна з яких отримує завдання дослідити певний аспект теми «Подорожі» англійською мовою. Одна група може зосередитися на визначних місцях та культурних особливостях різних країн, а інша – на транспорті та способах пересування. Учні працюють у своїх групах, збираючи інформацію з різних джерел, обговорюючи її та готуючи презентацію. Після завершення дослідження кожна група представляє свої результати перед класом, використовуючи візуальні матеріали та розповідаючи про найцікавіші факти, які вони дізналися. Після презентацій учні можуть

Учні вчаться висловлювати свої думки, аргументувати свою позицію та реагувати на запитання. Групова робота також сприяє розвитку навичок співпраці та командної взаємодії.

Розглянемо й іншу форму роботи з методом проектів, а саме створення учнями власних діалогів або рольових ігор на основі заданої теми. Наприклад, учні можуть працювати в парах над створенням діалогу між туристом та місцевим жителем у певній англomовній країні. Вони повинні продумати сценарій, використовуючи відповідну лексику та граматичні структури, а потім розіграти діалог перед класом. Такі завдання дозволяють учням практикувати усне мовлення в ситуаціях, наближених до реальних. Вони вчаться використовувати мову спонтанно, реагувати на репліки співрозмовника та імпровізувати. Рольові ігри також допомагають подолати мовний бар'єр та розвивають впевненість у спілкуванні англійською мовою.

Одним із цікавих завдань для впровадження методу проектів на уроках англійської мови є створення студентами власних відеороликів. Наприклад, студенти можуть працювати в групах над створенням короткометражного фільму на певну тему, наприклад, «моє місто» або «екологічні проблеми». Вони пишуть сценарій, визначаються з ролями, знімають і монтують відео. Такі проекти розвивають навички говоріння, а також творчі здібності та вміння працювати з сучасними технологіями.

Також можна організовувати віртуальні подорожі. Учні обирають країну, яку хотіли б відвідати, досліджують її культуру, історію та визначні місця. Потім вони створюють презентацію, де демонструють віртуальну подорож до цієї країни. Ця презентація може включати фотографії, відео, аудіозаписи та письмову інформацію. Проект дозволяє учням зануритися в іншомовне середовище і розширити свій кругозір.

Метод проектів також можна використовувати для аналізу літературних творів. Учні обирають, читають та аналізують книгу англійською мовою. Проект

книги. Такі проекти розвивають навички читання та аналізу текстів іноземною мовою.

Ще одним завданням проектної роботи може бути створення учнями власної настільної гри англійською мовою. Учні розробляють концепцію гри, пишуть правила, готують ігрове поле та картки із завданнями. Завдання можуть бути пов'язані з різними аспектами вивчення мови, такими як граматики, лексика та аудіювання. Після того, як гра створена, студенти можуть грати в неї, щоб практикувати свої мовні навички.

Також можна розглянути використання методу проектів із залученням відеоконференції зі студентами в іншій країні. За допомогою відеозв'язку учні можуть спілкуватися зі своїми однолітками з інших країн, обмінюватися інформацією про свою країну та культуру, а також покращувати свої розмовні навички. Такі проекти розвивають навички міжкультурної комунікації та мотивують студентів до вивчення мов.

Для розвинення в учнів ініціативності та навичок письма можна організувати змагання або конкурси. Наприклад, учні можуть взяти участь у конкурсі на краще есе англійською мовою на певну тему або у конкурсі перекладу поезії. Така діяльність мотивує учнів до самовдосконалення та розвитку творчих здібностей.

Метод проектів також можна використовувати для вивчення різних професій та сфер діяльності. Учні можуть обрати професію, яка їх цікавить, і створити проект, який підкреслює особливості цієї професії в англомовному світі. Вони можуть брати інтерв'ю у експертів, шукати інформацію в Інтернеті або готувати презентацію чи доповідь. Такі проекти допомагають учням визначитися з майбутньою професією та розвинути свої профорієнтаційні навички.

Також цікавим завданням для активного застосування методу проектів може бути створення студентами власної театральної вистави англійською

ролями, підготувати декорації та костюми. Проект розвиває навички усного мовлення, акторську майстерність та вміння працювати в команді.

Усі ці проекти можуть стати поштовхом для покращення мовленнєвих навичок учнів старшої школи, але вчителю необхідно забезпечити правильну роботу дітей та слідкувати за успішністю виконання завдань. Для підвищення ефективності використання методу проектів варто звернутися до закордонного досвіду. Наприклад, у багатьох європейських країнах метод проектів активно використовується в навчанні іноземних мов. Учителі створюють міжпредметні проекти, які інтегрують вивчення мови з іншими дисциплінами, такими як історія, географія або мистецтво. Також ефективним є використання сучасних технологій у проектній роботі. Учні можуть створювати відеопрезентації, блоги або подкасти іноземною мовою, що дозволяє їм практикувати не лише усне мовлення, але й письмо та цифрові навички. Важливо, щоб проектні завдання були різноманітними та цікавими для учнів. Вони повинні відповідати їхнім інтересам та рівню володіння мовою. Учитель має надавати чіткі інструкції та критерії оцінювання, а також забезпечувати постійний зворотний зв'язок та підтримку.

Для того, щоб продемонструвати застосування міжпредметних завдань, використання сучасних засобів для пошуку та представлення інформації, наведу два приклади методичних розробок уроків, де вчитель може застосувати метод проектів на практиці.

Перший приклад уроку демонструє, що часто буває так, що проект займає більше ніж 45 хвилин. Тому такі великі проектні завдання можна розділити на два заняття, щоб учні мали час на гарну підготовку.

Проект 1. Тема: "Визначні місця світу"

1. Вступна частина: ознайомлення учнів із темою завдання, обговорення відомих визначних місць, активізація лексики.

2. Основна частина: учні діляться на дві групи. Кожна група обирає одну

країну, наприклад, Францію та Великобританію, та досліджує її визначні місця, використовуючи інтернет джерела та туристичні брошури. Групи готують

розповіді та презентації, включаючи фотографії, цікаві факти та корисну інформацію для туристів.

3. Завершальна частина: групи представляють свої роботи. Після кожного виступу учні відповідають на питання учителя. Учитель підсумовує урок та надає зворотний зв'язок та оцінки.

Наступний приклад проектного завдання демонструє, що подібна робота може бути реалізованою за 45 хвилин шкільного уроку.

Проект 2. Тема: "Покупки для дому"

1. Вступна частина: ознайомлення учнів із темою уроків, обговорення досвіду учнів щодо покупок для їх домівок, активізація лексики.

2. Основна частина: учні працюють у парах. Кожна пара отримує картки з ролями (продавець і покупець) та ситуацією (наприклад, купівля електроніки або меблів для гостинної кімнати). Учні складають діалоги відповідно до своїх ролей, використовуючи вивчену лексику та граматичні структури. Потім пари розігрують свої діалоги перед класом.

3. Завершальна частина: після кожного діалогу учні обговорюють, наскільки ефективно учасники впоралися зі своїми ролями та які навички вони використали. Учитель надає зворотний зв'язок, оцінки та підсумовує урок.

Загалом, ми вважаємо, що групова робота над дослідженням теми сприяє розвитку навичок говоріння, аудіювання та читання, а також умінню працювати в команді. Рольові ігри та діалоги дозволяють практикувати спонтанне мовлення та використовувати мову в ситуаціях, наближених до реальних. Крім того, дискусії та обговорення, які виникають під час презентацій та після них, є важливим елементом методу проектів. Вони допомагають учням розвивати критичне мислення, вміння аргументувати свою позицію та реагувати на думки інших. Обмін ідеями та досвідом збагачує словниковий запас учнів та покращує їхні комунікативні навички.

Для того, щоб систематизувати переваги методу проектів, ми пропонуємо

Таблиця 2.1

Переваги використання методу проектів на уроках англійської мови

Переваги	Опис
Активне залучення учнів	Учні беруть активну участь у процесі навчання, виступають у ролі дослідників та творців
Розвиток самостійності та відповідальності	Учні вчаться самостійно планувати свою роботу, шукати інформацію та нести відповідальність за результат
Формування комунікативної компетентності	Проектна діяльність сприяє розвитку вміння спілкуватися іноземною мовою в різних ситуаціях
Розвиток критичного мислення	Дискусії та обговорення в рамках проектної роботи розвивають здатність учнів аналізувати інформацію та висловлювати свою думку

Як видно з таблиці, метод проектів має багато переваг у розвитку мовленнєвих навичок в англійській мові у старшокласників. Він гарантує активну участь учнів у навчальному процесі, дозволяє їм практикувати всі види мовленнєвої діяльності. Крім того, проектна робота мотивує учнів до вивчення мов, розвиває почуття самостійності та відповідальності. Дискусії та дебати в рамках проектної діяльності також сприяють розвитку критичного мислення та вмінню висловлювати думки іноземною мовою.

Застосування методу проектів на уроках англійської мови в старших класах дуже різноманітне і може охоплювати широкий спектр тем і форматів. Від створення відео та подкастів до дослідження наукових теорій та винаходів.

Ключовим фактором успішності проектної роботи є її відповідність інтересам та потребам учнів. Чим більше теми проектів резонують з життєвим досвідом та захопленнями учнів, тим більшою буде їхня мотивація та залученість до роботи. Тому вчителю важливо враховувати індивідуальні особливості своїх учнів та пропонувати їм різноманітні опції для вибору тематики проектів.

Ще одним важливим аспектом є забезпечення належної підтримки та супроводу учнів протягом усього процесу роботи над проектом. Вчитель має

надавати чіткі інструкції, консультувати учнів щодо пошуку та обробки інформації, допомагати у вирішенні технічних та організаційних питань. Водночас, він має заохочувати самостійність та ініціативність учнів, надаючи їм простір для творчості та експериментів.

Отже, на нашу думку, метод проектів має великий потенціал для підвищення навчальної успішності учнів. Хоча не потрібно забувати про те, що традиційний підхід до освіти – є першочерговим, адже на початку вивчення будь-якої теми вчитель повинен дати учням знання та можливість вивчити новий матеріал, а для закріплення знань можна використовувати метод проектів. Тобто потрібен баланс у використанні будь-яких методів у навчанні.

Для того, щоб краще зрозуміти особливості та переваги використання кожного із двох варіантів, а саме традиційного підходу та методу проектів, розглянемо їх порівняння у наступній таблиці.

Таблиця 2.2

**Порівняння традиційного та проектного підходів до навчання
англійської мови у старшій школі**

Аспект	Традиційний підхід	Проектний підхід
Роль учня	Пасивний отримувач знань	Активний дослідник та творець
Роль вчителя	Транслятор знань та контролер	Помічник та наставник
Організація навчального процесу	Фронтальна робота, індивідуальні завдання	Групова та парна робота, співпраця
Оцінювання	Тести та контрольні роботи	Оцінювання процесу та результатів проекту, само- та взаємооцінювання
Мотивація учнів	Зовнішня (оцінки, похвала вчителя)	Внутрішня (інтерес до теми, задоволення від творчості та співпраці)

Як видно з таблиці, проектний підхід ставить учня в центр навчального процесу, робить його активним дослідником, а не пасивним отримувачем знань.

Проектне навчання спирається на внутрішню мотивацію учнів, їхні інтереси та потреби, що сприяє більшій залученості та задоволенню від процесу навчання.

Метод проектів має сильний зв'язок з реальним життям – учні працюють над темами та проблемами, які мають для них особисту значущість та практичну цінність. Вони вчаться не «для школи», а «для життя», набуваючи знань та навичок, які можуть застосувати в різних життєвих контекстах. Метод проектів дозволяє індивідуалізувати процес навчання, враховуючи різні інтереси, здібності та стилі навчання учнів. Кожен учень може обрати тему проекту, яка йому цікава та відповідає його можливостям, що сприяє розвитку автономії учнів, здатності до самостійного навчання та особистісного зростання.

Підсумовуючи, можна сказати, що метод проектів є потужним інструментом модернізації та гуманізації навчання англійської мови у старшій школі. Він дозволяє перетворити учня з пасивного споживача інформації на активного творця свого навчального досвіду, розвинути його особистісний потенціал та підготувати до успішної самореалізації в сучасному глобалізованому світі.

Впровадження проектного навчання потребує певної трансформації традиційної ролі вчителя та навчального процесу, але ці зміни є необхідними. Вони відкривають нові горизонти для розвитку освіти з іноземних мов, роблять її більш ефективною, творчою та орієнтованою на потреби учнів. Тому, незважаючи на певні виклики та труднощі, все більше вчителів англійської мови в Україні та світі звертаються до методу проектів як до дієвого засобу формування мовленнєвих навичок та ключових компетентностей учнів.

На нашу думку, для того, щоб доводити ефективність цього напрямку в освіті важливо постійно експериментально досліджувати метод проектів у навчанні іноземних мов, вивчати зарубіжний досвід його використання та адаптувати кращі практики до українських реалій. Це дозволить максимально використати потенціал методу для підвищення якості викладання іноземних мов

2.2. Пропозиції щодо підвищення ефективності використання методу проектів на уроках англійської мови у старшій школі

Модернізація шкільної освіти стала важливим питанням у педагогічних колах, оскільки традиційні системи навчання все частіше не відповідають вимогам сучасного суспільства та технологічного прогресу. Протягом останніх кількох десятиліть спостерігається зростаючий інтерес до реформ у цій сфері, що викликано необхідністю адаптації навчання до нових умов життя, змін у економіці, технологіях та культурі. Зарубіжні педагоги та дослідники пропонують безліч підходів до реформування освіти, які варіюються від радикальних змін, таких як повна відмова від традиційних шкільних структур, до більш еволюційних підходів, що передбачають вдосконалення вже існуючих моделей навчання.

Одним із ключових напрямків реформ є індивідуалізація навчання. Цей підхід полягає у створенні умов, що дозволяють кожному учневі розвиватися відповідно до його особистих інтересів, темпу засвоєння матеріалу та стилю навчання. Важливість цього аспекту не можна недооцінювати, оскільки кожен учень має свої особливості сприйняття інформації та навчальні потреби. Актуальність індивідуалізації підкреслюється також тим, що сучасні технології, такі як електронні платформи та адаптивні навчальні програми, пропонують нові можливості для реалізації цього підходу [26].

Ще одним суттєвим аспектом модернізації освіти є зменшення навчального навантаження на учнів. Це передбачає скорочення обсягу навчального матеріалу, перегляд навчальних програм і вивчення навчальних планів з метою уникнення перевантаження учнів. Перевантаження може негативно вплинути на психічне і фізичне здоров'я молоді, а також зменшити їхню мотивацію до навчання. Зосередження на ключових концепціях і навичках, які є важливими для розвитку особистості, допомагає покращити якість навчання

Активізація навчання також займає центральне місце в сучасних реформах. Залучення учнів до активної пізнавальної діяльності сприяє розвитку їхніх творчих здібностей та критичного мислення. Використання інтерактивних методів, таких як групові проекти, обговорення, рольові ігри та інші активні форми роботи, допомагає створити динамічне навчальне середовище, в якому учні можуть вільно висловлювати свої думки, ставити запитання та брати участь у дискусіях. Це, в свою чергу, сприяє формуванню самостійності та впевненості у власних силах [26].

Проектна діяльність є ще одним важливим методом, який дозволяє учням самостійно досліджувати проблеми, шукати рішення та презентувати результати своєї роботи. Проектний підхід забезпечує можливість інтеграції знань з різних предметів, що особливо актуально в умовах міждисциплінарного навчання. Він також сприяє розвитку навичок співпраці, комунікації та відповідальності, оскільки учні працюють у групах, де кожен має свою роль та завдання [23].

Сьогодні метод проектів широко використовується у школах по всьому світу, зокрема у Великій Британії, Німеччині та Франції. Згідно із зарубіжним досвідом, метод дуже ефективний для розвитку мовлення та комунікативних навичок учнів [5].

Розглянемо детальніше зарубіжний, а також вітчизняний досвід започаткування та використання методу проектів на уроках, щоб надати обґрунтовані пропозиції щодо підвищення ефективності його використання.

Ефективність методу проектів у навчанні іноземних мов підтверджують і дослідження українських учених. Так, О. Тарнопольський зазначає, що проектна діяльність дає змогу створити умови для реального спілкування іноземною мовою, розвинути в учнів уміння працювати самостійно та вмотивувати їх до навчання [36].

Серед популярних моделей зарубіжної освіти можна виділити індивідуальне навчання, що зародилося в США в 60-х роках. Ця модель

підходом до кожного учня, що дозволяє використовувати різноманітні навчальні

ресурси, включаючи електронні та цифрові платформи. Навчання в такій моделі стає більш гнучким і адаптованим до потреб учнів.

Метод запрошення до дослідження, розроблений Дж. Швабом (John Schwab), стимулює учнів до самостійного дослідження, формулюючи чіткі завдання та надаючи необхідну підтримку. Цей підхід заохочує учнів до активного пошуку відповідей на запитання, що їх цікавлять, і розвиває їхні дослідницькі навички. Школа майбутнього, яка також виникла в США, передбачає індивідуальні плани навчання, можливість самостійної роботи учнів та тісний зв'язок навчання з реальним життям. Такий підхід акцентує увагу на важливості практичних навичок та їх застосування в повсякденному житті [10, 26].

Спільне навчання, що стало популярним у 80-90-х роках, передбачає роботу учнів у малих групах, що розвиває в них навички співпраці, взаємодопомоги та відповідальності. Цей підхід не лише сприяє розвитку комунікаційних навичок, але й формує почуття спільноти та підтримки серед учнів, що є важливим аспектом соціалізації.

Досвід інших країн може стати важливим ресурсом для модернізації шкільної освіти. У Великій Британії акцент робиться на поєднанні індивідуальних та групових занять, що дозволяє учням мати більший контроль над своїм навчанням. Німецька система освіти підкреслює активне та самостійне навчання, використовуючи різноманітні методи і форми роботи, що сприяють розвитку критичного мислення. У Франції, в свою чергу, активно експериментують з новими формами організації навчального процесу, включаючи методи індивідуалізації навчання, такі як навчання "у власному ритмі", що дає можливість учням працювати над матеріалом у зручному для них темпі [5].

Метод проектів відіграє важливу роль у розвитку інноваційних підходів до навчання, оскільки він сприяє формуванню самостійності, творчості та активності учнів. Зарубіжний досвід демонструє різноманітність моделей навчання, які можуть бути адаптовані для модернізації шкільної освіти в Україні.

Незважаючи на успіхи окремих експериментальних проектів, повна відмова від традиційних форм навчання, таких як класно-урочна система, виявилася неефективною. Оптимальним шляхом розвитку шкільної освіти є креативне використання різних методів і форм навчання, адаптація їх до конкретних умов і потреб учнів.

Сучасні технології відкривають нові можливості для розвитку індивідуалізованого навчання, використання інтерактивних методів та створення інноваційних навчальних середовищ. Важливою задачею є пошук оптимального балансу між традиційними та інноваційними методами навчання, а також забезпечення умов для безперервного професійного розвитку вчителів. Це передбачає не лише підготовку педагогів до роботи в нових умовах, а й їх підтримку в процесі впровадження нових технологій та методів [26].

Цікаво також розглянути досвід Сінгапуру щодо використання методу проектів у викладанні англійської мови. Проблемно – орієнтований підхід, особистісна освіта та метод проектного навчання – одні з важливих підходів до викладання англійської мови в сінгапурських школах [8, 34, 38]. Студенти регулярно працюють над міждисциплінарними проектами, інтегруючи вивчення мови з іншими предметами, такими як математика, природничі науки та мистецтво. Це дає їм змогу розвивати не лише мовні, а й загальнонавчальні та предметні навички.

Такий підхід до навчання гарантує, що сінгапурські школярі не тільки досконало оволодіють англійською мовою, а й розвинуть ключові компетентності, що необхідні для успішної самореалізації в сучасному суспільстві. Випускники сінгапурських шкіл демонструють високий рівень критичного та творчого мислення, вміння працювати в команді та бути лідером.

Досвід Сінгапуру також може бути корисним для української системи освіти, яка зараз перебуває на стадії реформування: Концепція Нової української школи, прийнята у 2016 році, передбачає перехід до компетентнісної освіти та

Метод проектів може стати одним із найефективніших інструментів реалізації цієї концепції, особливо у навчанні іноземних мов.

Тож, аналізуючи зарубіжний досвід та результати досліджень, можна виділити кілька ключових напрямків підвищення ефективності використання методу проектів на уроках англійської мови у старшій школі.

Перш за все, важливо забезпечити чітке планування та структурування проектної діяльності. Успішні проекти мають базуватися на ретельно продуманих цілях, завданнях та етапах роботи. Вчитель має розробити детальний план проекту, який включає чіткі інструкції для учнів, часові рамки, критерії оцінювання та очікувані результати.

Не менш важливим є забезпечення автентичності та актуальності проектних завдань. Учні більш мотивовані та залучені до проектної роботи, коли вона пов'язана з їхніми реальними інтересами, потребами та життєвим досвідом. Тому, обираючи тематику проектів, вчитель має враховувати вікові особливості, захоплення та пізнавальні запити учнів старшої школи.

Ще один ключовий фактор ефективності проектного навчання – інтеграція мовленнєвих та мовних навичок, а також предметних знань. Проекти мають бути спрямовані не лише на розвиток окремих мовних аспектів (граматики, лексики, вимови), а й на комплексне використання мови для вирішення комунікативних завдань у рамках певної предметної галузі. Це дозволяє учням усвідомити практичну цінність володіння іноземною мовою та підвищує їхню мотивацію до навчання.

Не можна не згадати також і активне використання інформаційно-комунікаційних технологій, адже вони також сприяють підвищенню ефективності методу проектів. Зарубіжні дослідники наголошують на тому, що інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у проектну діяльність розширює можливості для пошуку, обробки та презентації інформації, дозволяє учням створювати мультимедійні продукти та взаємодіяти з автентичними

та готує до життя в інформаційному суспільстві.

Розвиток навичок самостійного навчання та рефлексії також є важливим аспектом, який потребує уваги. Ефективні проекти мають поступово передавати відповідальність за навчання від вчителя до учнів, заохочувати їх до самостійного планування, моніторингу та оцінювання своєї роботи. Це сприяє розвитку метакогнітивних стратегій та навичок вчитися, які є ключовими для успішного навчання впродовж життя.

Щодо соціальної взаємодії та співпраці в рамках проектної роботи, то цей напрямок також є важливим. Навчання у співпраці, яке базується на принципах соціального конструктивізму, має значні переваги для розвитку мовленнєвих навичок та критичного мислення. Тому вчитель має створювати умови для активної взаємодії учнів у парах та групах, заохочувати обмін ідеями, взаємонавчання та взаємооцінювання.

Посилення культурного компоненту проектної роботи також є важливим напрямком. Проекти можуть бути спрямовані на дослідження культурних особливостей, традицій, цінностей англomовних країн, порівняння їх з рідною культурою учнів. Це сприяє формуванню культурної обізнаності, толерантності та готовності до міжкультурного діалогу.

Варто також наголосити на забезпеченні регулярного зворотного зв'язку та підтримки з боку вчителя також є важливим аспектом. Ефективний зворотний зв'язок має бути своєчасним, конкретним, орієнтованим на процес навчання та подальший розвиток. Вчитель має надавати учням регулярні консультації, допомагати у подоланні труднощів, відзначати їхні досягнення та прогрес, що значно підвищує мотивацію учнів та їхню впевненість у своїх силах.

Інтеграція проектної роботи з іншими активними методами навчання також може підвищити ефективність методу проектів. Відомо, що комбінування методу проектів з такими підходами, як проблемне навчання, кейс навчання, симуляції, рольові ігри, може значно посилити їх навчальний ефект, що дозволяє учням застосовувати набуті знання та навички в різних контекстах, розвивати

критичне мислення та креативність.

Посилення рефлексивного компоненту проектної роботи також є важливим аспектом. Рефлексія є ключовим елементом успішного навчання. Вчитель має заохочувати учнів до регулярної рефлексії над процесом та результатами своєї проектної діяльності, аналізу своїх сильних та слабких сторін, постановки нових навчальних цілей. Це сприяє розвитку самосвідомості та відповідальності за власне навчання.

Забезпечення емоційного комфорту та психологічної безпеки учнів у процесі проектної діяльності також є важливим напрямком, адже афективні фактори відіграють ключову роль у вивченні іноземної мови. Вчитель має створювати доброзичливу атмосферу в класі, підтримувати учнів у разі труднощів, заохочувати їх до вираження своїх думок та почуттів. Це знижує рівень тривожності та підвищує мотивацію до навчання.

Також можна розшири навчання за межі шкільної парти за допомогою інтеграції проектної роботи з позакласною та позашкільною діяльністю учнів. Проекти можуть включати співпрацю з іншими навчальними закладами, організаціями або носіями мови. Це розширює навчальне середовище, надає учням більше можливостей для автентичної комунікації та соціальної взаємодії.

Ще важливо забезпечити вчителям можливості для участі в тренінгах, семінарах, конференціях, обміну досвідом з колегами, отримання методичної підтримки для підвищення ефективності навчання.

Для того, щоб систематизувати шляхи використання та розвитку методу проектів наводимо таблицю 2.3 у додатку А.

Як бачимо з таблиці, кожен з цих напрямків має свою специфіку та вимагає від вчителя особливих компетентностей. Водночас, вони тісно взаємопов'язані і доповнюють один одного. Так, розвиток автономії учня неможливий без конструктивного зворотного зв'язку, а міжкультурна компетентність тісно пов'язана з навичками комунікації та співпраці.

Варто також зазначити, що ефективність кожного з цих напрямків залежить від їх системної та послідовної реалізації. Одноразові або фрагментарні зусилля навряд чи дадуть стійкий результат. Натомість, постійна та

цілеспрямована робота з розвитку проектної компетентності вчителя, створення в школі відповідного середовища та залучення всіх зацікавлених сторін може суттєво підвищити якість проектного навчання. Звісно, цей процес не буде легким і швидким. Він вимагатиме від вчителя та школи готовності до змін, виходу із зони комфорту, подолання можливих труднощів та опору. Проте, як показує досвід багатьох шкіл у різних країнах, ці зусилля варті того. Адже проектне навчання – це не просто ще один метод, а філософія освіти, яка ставить у центр учня, його потреби та інтереси, і готує його до життя у складному та мінливому світі 21-го століття.

Для розвитку ефективного навчання англійської мови із використанням методу проектів є важливим також проведення подальших досліджень цієї теми у вітчизняному освітньому контексті. Незважаючи на значну кількість зарубіжних досліджень, в Україні все ще бракує ґрунтовних емпіричних даних щодо результатів застосування проектного навчання на уроках англійської мови у старшій школі. Тому важливо заохочувати вчителів та науковців до проведення експериментальних досліджень, опитувань, спостережень, які дозволять краще зрозуміти переваги та виклики використання методу проектів у наших умовах.

У перспективі можливими є декілька напрямків для подальшого дослідження. По-перше, це аналіз сучасних трендів у розвитку шкільної освіти, який дозволить виявити успішні практики та адаптувати їх до вітчизняних умов. По-друге, варто вивчити досвід впровадження інноваційних методів навчання в українських школах, що допоможе виявити сильні та слабкі сторони існуючої системи. Нарешті, розробка рекомендацій щодо вдосконалення навчально-виховного процесу на основі зарубіжного досвіду стане важливим кроком у напрямку модернізації освіти. Ці напрямки можуть стати основою для глибшого аналізу та розвитку ефективних стратегій, які сприятимуть модернізації шкільної освіти в Україні. Успішна модернізація шкільної освіти може суттєво вплинути на майбутнє наступних поколінь, готуючи їх до викликів сучасного світу.

Підсумовуючи, можна сказати, що підвищення ефективності методу проектів на уроках англійської мови у старшій школі вимагає комплексного

підходу, який враховує різні аспекти проектної діяльності – від планування та організації до оцінювання та рефлексії. Спираючись на зарубіжний досвід та результати досліджень, українські вчителі можуть удосконалювати свою проектну практику, адаптуючи її до потреб та особливостей своїх учнів.

Водночас, важливо пам'ятати, що метод проектів не є панацеєю і не може повністю замінити інші форми та методи навчання іноземної мови. Він має органічно поєднуватися з іншими підходами, такими як комунікативне навчання, розвиток мовленнєвих умінь, формування лінгвістичної компетентності тощо.

Підвищення ефективності методу проектів на уроках англійської мови у старшій школі – це багатоаспектний процес, який вимагає системних зусиль на різних рівнях – від розвитку компетентності вчителя до створення в школі культури проектного навчання.

Важливо також інтегрувати проектну діяльність у загальний контекст викладання англійської мови та координувати її з іншими методами та формами. Метод проектів не повинен бути самоціллю або незалежним «острівцем» у навчальному процесі. Метод проектів має бути органічно вбудований в урок таким чином, щоб він підтримував і збагачував інші види навчальної діяльності.

Для того, щоб метод проектів успішно розвивав соціокультурну компетентність, важливо, щоб тема або завдання проекту була доречною і цікавою для учнів, а також відповідала їхньому віку та рівню володіння іноземною мовою. Вчителі повинні ретельно планувати проектну роботу, надавати учням необхідну підтримку та ресурси, а також створювати умови для активного спілкування та співпраці учнів. Також важливо залучати до проекту носіїв англійської мови, використовувати автентичні матеріали та організовувати віртуальні обміни зі студентами з інших країн.

2.3. Роль учителя як організатора та координатора та його готовність до здійснення проектної діяльності

Організація проектної діяльності на уроках англійської мови у старшій школі сприяє розвитку мовленнєвих навичок учнів, формуванню в дітей інтересу до пізнавальної роботи, самоосвіти та практичного застосування знань. Це навчає сучасного вчителя бути не лише вузькопрофільним спеціалістом, а й генератором ідей. Вчителі, як керівники проектів, повинні бути освіченими та креативними, підштовхуючи дітей до розвитку пізнавальних інтересів і творчого потенціалу. Авторитет вчителя в майбутньому залежатиме від його здатності до ініціативи.

На сьогоднішній день, інтерес до проектної діяльності значно зріс серед вчителів, оскільки вона дозволяє створити умови для розвитку учнів. Тепер вчителі виконують кілька ролей під час реалізації проекту. Вони є ентузіастами, експертами у певних сферах, радниками, менеджерами, координаторами групового процесу та аналітиками результатів.

Не можна не зазначити, що нині існують певні труднощі та обмеження у впровадженні методу проектів в українських школах. Зокрема, вчителі повинні мати багатий професійний досвід та вміння організовувати і підтримувати проектну діяльність учнів. Не всі вчителі мають достатню підготовку та досвід використання цієї методики. Тому важливо забезпечити вчителів відповідною методичною підтримкою та професійним розвитком.

Вчителі мають підбирати такі робочі матеріали, що відповідатимуть типу проектної діяльності та віку учасників. Це можуть бути малюнки або есе, написані молодшими школярами. Важливо, щоб тема завдання формувалася спільно вчителями та учнями, без нав'язування дорослих. Учні повинні відповідати за планування, реалізацію та оцінювання проекту. Вчителі не повинні домінувати в процесі, але можуть надавати підказки та пропозиції, працюючи разом з дітьми.

Важливим також є питання ступені автономії учнів, які мають вирішувати проблеми проектної групи. Вчитель визначає те, які питання учні можуть розв'язувати самостійно, а над якими працюватимуть разом з дорослими. Ступінь самостійності залежить від віку, особистісних рис дитини, її досвіду та складності теми проекту [12, 22].

Таблиця 2.4.

Роль учителя під час підготовки проекту

Етап роботи над проектом	Робота учнів	Роль учителя
1. Підготовка	Обговорення завдання, вибір теми, цілей, планування дослідження, презентування результатів та оцінювання	Повідомлення теми та завдання, надання мотивації, надання порад та пропозицій, корекція роботи
2. Практика та виконання	Пошук джерел інформації, спостереження, проведення дослідження, формування фінального результату	Спостереження за роботою, роль помічника, прийняття результатів роботи учнів
3. Заключення	Презентація роботи, самооцінювання, взаємооцінювання	Зворотний зв'язок із учнями, оцінка, надання порад та наголос на сильних та слабких сторонах

Як видно з таблиці, основну роботу виконують учні, навіть роблять оцінку своїх та чужих результатів презентації. Такий вид праці допомагає учням розвиватись, покращувати свої мовленнєві навички через постійне їх використання, ставати впевненими, креативними та критично дивитись на все. Вчитель же лише контролює ситуацію, забезпечує порядок та направляє дітей.

Якщо більш детально розглядати роль вчителя у проектній діяльності, то

слід згадати і те, що така робота на уроках англійської мови потребує гарної його готовності, як моральної, так і професійної.

Чому важливо брати до уваги готовність вчителів? Тому що під час виконання проекту учні опиняються в умовах невизначеності, що стимулює їхню пізнавальну активність. Проте вчителю буває складно працювати з активними «чомучками». На жаль, сьогодні не всі педагоги готові професійно використовувати інтерактивні методи та включати в свою практику дослідницькі проекти.

Традиційна система навчання англійської мови ефективно використовувалась протягом століть для передачі знань, навичок і умінь молодому поколінню. Проте глобальні зміни в інформаційній, комунікаційній, професійній та інших сферах сучасного суспільства потребують внесення змін до змістовних, методологічних та технічних аспектів освіти, перегляду колишніх ціннісних пріоритетів, цілей та освітніх інструментів.

Сьогодення вимагає інтеграції освітніх технологій, які сприяють покращення мовленнєвих навичок учнів, розвитку особистостей, їх творчої ініціативи та навичок самостійного орієнтування в інформаційному просторі. Це допомагає формувати здатність до постановки та вирішення завдань, які виникають у повсякденному житті. Основна увага має бути зосереджена на розвитку вільної особистості, формуванні у дітей уміння самостійно мислити, здобувати знання та застосовувати їх на практиці, ретельно аналізувати свої рішення, чітко планувати дії, ефективно співпрацювати в різноманітних групах і бути відкритими до нових контактів і культурних зв'язків. Це потребує широкого впровадження альтернативних форм і методів виховної діяльності в освітній процес. Метод проектів та дослідницька діяльність є важливими формами такої діяльності. Такий метод повинен стати для вчителів дієвим інструментом, що дозволяє знаходити шляхи вирішення проблем через проектні завдання та активну діяльність [12].

Цей формат навчання має бути застосований як для учнів, так і для викладачів. Важливо, щоб педагог не соромився визнати своє нерозуміння методу на початкових етапах його використання. Дорога до професіоналізму проходить через глибоке розуміння предмета, який потрібно вивчити.

Тож, стає очевидним, що на викладачах лежить значна відповідальність. Важливу роль також відіграє методичний кабінет (шкільний, районний тощо), адже організація навчальних проєктів та дослідницької діяльності в освітніх установах потребує грамотного і науково обґрунтованого підходу до розв'язання комплексу завдань. Задля успішного виконання цих завдань необхідна ініціативна група вчителів, які поділяють спільні погляди, під керівництвом організаторів освітніх процесів та наукових керівників.

Це означає, що для реалізації задуманого потрібен педагогічний колектив, який прагне впроваджувати проєктну роботу на уроках. Члени колективу повинні бути особисто зацікавлені в проєктній діяльності, мати такі риси, як комунікабельність і терпимість, здатність до співпраці, генерування нових ідей, почуття відповідальності та достатній рівень науково – методичної підготовки. Вони повинні знати тонкощі проєктних методів та прийомів дослідження.

Підготовка вчителів до проєктної діяльності є необхідною умовою для впровадження методу проєктів у практику. Однак це питання виявилось складним для українських педагогів. Підготовка і перепідготовка вчителів не стимулює швидку адаптацію програми, оскільки вчителям доводиться самостійно оволодівати новими навичками в сферах Інтернету та телекомунікаційних проєктів, часто в рамках існуючої системи. Для цього потрібен час.

Навчання вчителів методу проєктів не може обмежуватися лекціями та семінарами — воно повинно проходити у форматі тренінгів, що є традиційним способом навчання дорослих. Це неможливо, наприклад, навчитися плавати, не входячи у воду, так само не можна оволодіти проєктною діяльністю без практики.

Вчителям, які навчають дітей працювати над проєктами та виявляти активність, необхідно спочатку самим оволодіти цим напрямком. Крім того, викладачі, що працюють у цьому напрямі повинні знати техніки та прийоми, які учні мають застосовувати під час реалізації своїх проєктів. Хорошою

підготовкою для кожного викладача може стати участь в щорічному «ярмарку освітніх ідей», де вони можуть обмінюватися досвідом і новими підходами.

Перш ніж проводити проектну роботу, вчитель повинен з'ясувати для себе, чи готовий він психологічно до такої діяльності. Проектна робота суперечить звичайній системі навчання і вимагає свободи самовираження та особистої свободи. Можна вивчити теорію методів проектування, але не отримувати задоволення від роботи. З метою дізнатися, чи готові ви до проектної діяльності, можна скористатися наступною анкетой.

Анкета:

1. Які завдання ви ставите перед собою, коли розпочинаєте проектну діяльність?
2. Чи відчуваєте ви особисту зацікавленість у такій діяльності?
3. Як ви адаптуєте свій план проектування у випадку невдачі?
4. Наскільки ретельно ви продумали і спланували свою стратегію?
5. Чи впроваджуєте ви свої інтереси та цілі в роботу з дітьми?
6. Чи будете ви пропонувати свою допомогу, якщо вона не є необхідною?
7. Чи усвідомлюєте ви різницю між людиною, яка надає поради, і тією, яка робить оцінки?
8. Чи маєте ви достатні знання у сфері проектування?
9. Чи знаєте ви, до яких джерел можна звернутися для отримання потрібної інформації?
10. Чи володієте ви навичками роботи з комп'ютерною технікою? [22]

Організатором тренінгу з теорії методу проектів може бути районний департамент освіти або організований офіс освітнього закладу. Тренінг повинен проводитися методистом або викладачем – методистом у відділі освіти, який знайомий з цією формою роботи.

Під час тренінгу викладач:

- Розробляє план освітніх проектів та їх впровадження в освітній процес;

Документ підписаний за допомогою КЕП на ресурсі rareness.com.ua наступними особами: Золотарьова Оксана Вікторівна ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 11:38, КАБАНЕЦЬ МАРИНА МИКОЛАЇВНА ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 15:41, Сервачук Ксенія Костянтинівна ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 12:22

У ролі студента створює мультимедійні презентації, публікації та веб – сайти, що відображають результати самостійних досліджень;

- Складає портфоліо проектів;
- Захищає освітні проекти.

На перший погляд, навчання не включає в себе нічого нового або невідомого, але практичне освоєння технік інтенсивної роботи, розвиток творчого і критичного мислення, поєднання різних методів групової та індивідуальної роботи залишає незабутнє враження.

Широке впровадження проектних технологій в освітній процес стало необхідністю на сучасному етапі розвитку школи. Школа інформаційного суспільства повинна не тільки давати дитині певний рівень знань, а й формувати навички, що сприяють його успішній соціалізації. Проектна технологія, яка виступає засобом розвитку мовленнєвих навичок, інтелектуальних і творчих здібностей дітей – є потужним інструментом мотивації, особистісного розвитку учнів.

Пропонуємо розглянути вміння вчителів користуватись комп'ютерними технологіями, адже вони є необхідними.

Сьогодні традиційних джерел, якими вчитель звик користуватися, вже недостатньо для організації проектної роботи, тож для організації проектної діяльності викладач повинен володіти базовими знаннями в області комп'ютерних технологій і мінімальними навичками використання інтернет ресурсів, а саме:

1) Вмінням працювати з текстовим редактором, наприклад Microsoft Word: знання клавіатури, набір тексту, редагування тексту.

2) Мати мінімальний досвід роботи з операційною системою Microsoft Windows. Це означає розуміння різниці між файлами та папками, а також вміння запускати програми.

3) Отримати початковий досвід роботи в Інтернеті: знання браузерних програм, що дозволяють виходити в Інтернет і працювати в глобальній мережі та навички пошуку необхідних інтернет – ресурсів.

4) Мати досвід створення презентацій у Microsoft PowerPoint [22].

Отже, успіх методу проектів безпосередньо залежить від бажання і здатності вчителя постійно вчитися, адаптуватися та самовдосконалюватися. В умовах швидких змін і нових викликів, які постають перед сучасною освітою, вчителі повинні бути не лише передавачами знань, а й активними помічниками, провідниками у світі знань і дослідниками. Вони мають бути готовими сприймати нові ідеї, експериментувати з різними підходами до навчання, а також виходити за рамки звичних методів, що давно стали усталеними.

Необхідність постійного професійного розвитку є критично важливою, оскільки тільки вчителі, які прагнуть до самовдосконалення, можуть по-справжньому реалізувати потенціал методу проектів. Вони здатні створити такі умови, які сприятимуть розвитку учнів як успішних, самореалізованих особистостей у 21 столітті. Це означає, що вчителі повинні не лише володіти знаннями у своїй предметній області, а й бути обізнаними про сучасні педагогічні технології і методики, які дозволяють ефективно впроваджувати проектну діяльність.

Підводячи підсумки, слід ще раз підкреслити важливість активної участі викладачів у успішному застосуванні проектної роботи. Вчитель не лише повинен направляти учнів, але й бути їхнім партнером у навчальному процесі, допомагати їм досягати високих результатів. Проте, щоб використання методу проектів було дійсно ефективним, вчителі повинні постійно розвиватися та готуватися до такої роботи. Результати діяльності багато в чому залежать від особистої зацікавленості педагога, його особистісних якостей, рівня педагогічного професіоналізму, знань про різноманітні методи навчання та здатності до самокритики.

Висновки до розділу 2

У другому розділі магістерської роботи нами було розглянуто 3 підпункти.

У першому підпункті було продемонстровано практичне застосування методу проектів на уроках англійської мови у старшій школі. Було визначено, що у рамках цього підходу учні самостійно створюють навчальний продукт (проект) на обрану тему, що може мати різноманітні форми, такі як дослідження, презентація, відео, театралізоване дійство або навіть інтерактивна гра. Такий формат навчання не лише стимулює інтерес до навчання, але й дозволяє учням розвивати практичні навички, необхідні для реалізації своїх ідей.

Нами також було виявлено багато переваг використання методу проектів на уроках англійської мови. По-перше, метод проектів сприяє розвитку критичного мислення, оскільки учні змушені аналізувати, порівнювати і оцінювати інформацію, з якою вони працюють. Вони навчаються формулювати власні думки і аргументувати їх, що є надзвичайно важливими навичками в сучасному світі, де інформації стає дедалі більше, а здатність її критично оцінювати є ключовою.

По-друге, такий підхід активно розвиває творчі здібності учнів. У процесі роботи над проектами вони мають змогу виявляти свою уяву, генерувати нові ідеї та знаходити нестандартні рішення. Це формує у них впевненість у власних силах і спонукає до ризику, необхідного для інноваційного мислення.

Крім того, метод проектів сприяє розвитку комунікативних навичок. Учні працюють у групах, де їм потрібно взаємодіяти, ділитися думками, слухати один одного та знаходити компроміси. Це вчить їх ефективно спілкуватися, аргументувати свою позицію та працювати над спільними завданнями. Такі навички є надзвичайно важливими не лише в навчанні, а й у повсякденному житті та професійній діяльності.

Нагадаємо, що було досліджено те, що проекти можуть бути різного типу:

Документ підписаний за допомогою КЕП на ресурсі paperless.com.ua наступними особами: Золотарьова Оксана Вікторівна ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 11:38, КАБ'ЯНЕНЬ МАРІНА МИКОЛАЇВНА ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 15:41, Серванчук Ксенія Костянтинівна ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 12:22

дослідницькі, творчі, рольові, інформаційні, а також міждисциплінарні та інтегровані в традиційний навчальний процес. Це дозволяє учням обрати той

формат, який найбільше відповідає їхнім інтересам і здібностям, а також розвивати міждисциплінарні зв'язки.

Етапи реалізації проекту включають вибір теми, формулювання мети, планування роботи, виконання завдань і презентацію результатів. Кожен з цих етапів є важливим для успішного завершення проекту. Вибір теми дозволяє учням зосередитися на тому, що їх дійсно цікавить, що підвищує їхню мотивацію. Формулювання мети допомагає чітко визначити, чого вони прагнуть досягти, а планування роботи забезпечує структурований підхід до реалізації проекту.

Особливу увагу слід приділити оцінюванню проектів. У цьому контексті важливо враховувати не лише кінцевий результат, а й процес роботи, співпрацю в команді, креативність та інші важливі аспекти. Це дозволяє всебічно оцінити внесок кожного учня та якість виконаної роботи, а також заохочує їх до саморозвитку.

Важливо зазначити, що метод проектів робить учнів активними учасниками навчального процесу. На відміну від традиційних підходів, де учні часто виступають лише в ролі слухачів, у проектному навчанні вони беруть на себе відповідальність за своє навчання. Це формує в них самостійність, що є важливим аспектом їхнього розвитку.

Нами також було надано пропозиції щодо підвищення ефективності використання методу проектів на уроках англійської мови. Під час дослідження було сформульовано наступні поради. Перш за все, важливим є розуміння індивідуалізації навчання. Кожен учень має свої унікальні потреби, інтереси та стилі навчання. Тому навчальний процес повинен бути адаптивним і враховувати ці відмінності. Це дозволить кожному учневі відчути свою значимість у навчанні і сприятиме кращому засвоєнню матеріалу.

Ще одним важливим аспектом є зменшення навчального навантаження.

Перевантаження учнів негативно впливає не тільки на їхнє здоров'я, але й на мотивацію до навчання. Використання методу проектів може допомогти

оптимізувати навчальний процес, оскільки він пропонує більш гнучкий формат роботи, який дозволяє учням працювати в своєму темпі.

Активізація навчання є ще одним ключовим моментом. Залучення учнів до активної пізнавальної діяльності сприяє розвитку їхніх творчих здібностей та критичного мислення. Метод проектів, як ефективний інструмент, надає можливість учням самостійно досліджувати теми, вирішувати проблеми та приймати рішення, що, в свою чергу, формує в них почуття відповідальності та самостійності.

Аналіз досвіду зарубіжних країн у використанні методу проектів, зокрема в контексті вивчення іноземних мов, демонструє його високу ефективність. Багато країн успішно інтегрують проектне навчання в освітній процес, що сприяє розвитку мовленнєвих навичок учнів і формуванню важливих компетентностей.

Також у роботі було продемонстровано роль учителя як організатора та координатора та його готовність до здійснення проектної діяльності. Метод проектів радикально змінює роль вчителя в навчальному процесі, перетворюючи його з традиційного транслятора знань на помічника для учнів у процесі навчання. У цьому новому контексті вчитель стає не лише джерелом інформації, але й наставником, який сприяє активному залученню учнів до навчальної діяльності. Це стимулює в учнів активну пізнавальну діяльність, що, в свою чергу, розвиває їхні творчі здібності, критичне мислення та здатність до самостійного навчання.

Проте, для того щоб метод проектів був впроваджений ефективно, необхідна системна робота на кількох рівнях. По-перше, важливим є підвищення кваліфікації вчителів. Вчителі повинні не тільки бути обізнаними в методах проектного навчання, але й мати можливість постійно вдосконалювати свої навички, адаптуючи їх до потреб учнів. Це може включати участь у спеціалізованих тренінгах, семінарах та курсах, які б допомагали їм освоювати

нові педагогічні технології і методи.

По-друге, створення сприятливого освітнього середовища є критично важливим. Це означає, що навчальні заклади повинні забезпечити учнів усім

необхідним для реалізації проектної діяльності. Це включає доступ до сучасних технологій, навчальних матеріалів, а також можливості для спільної роботи в групах. Сприятливе середовище також передбачає психологічну підтримку, де учні відчують себе комфортно, виражаючи свої ідеї та думки.

Крім того, необхідно формувати позитивне ставлення до інновацій у педагогічній спільноті. Участь вчителів у прийнятті рішень, пов'язаних з впровадженням нових методів, може суттєво підвищити їхню мотивацію та зацікавленість у проектному навчанні. Обмін досвідом між колегами, підтримка з боку адміністрації навчальних закладів та активне залучення батьків до освітнього процесу також можуть сприяти формуванню позитивного освітнього клімату.

У майбутньому саме проектний підхід має потенціал стати основою для створення гнучкої, індивідуалізованої та орієнтованої на результати системи освіти. Цей підхід дозволяє адаптувати навчання відповідно до потреб та інтересів учнів, що значно підвищує ефективність засвоєння матеріалу. У результаті, учні не лише отримують теоретичні знання, але й здобувають практичні навички, які будуть корисними в їхньому житті.

Отже, реалізація методу проектів в освіті є не просто інновацією, а необхідністю, що забезпечить формування нового покоління учнів, готових до активного і відповідального життя в сучасному суспільстві. Для цього важливо продовжувати дослідження та обговорення цієї теми, аби виявити найкращі практики та адаптувати їх до українського контексту, забезпечуючи таким чином успішне впровадження проектного навчання в освітню систему країни.

ВИСНОВКИ

У даній дослідницькій роботі нами було детально досліджено метод проектів та його використання на уроках англійської мови для формування мовленнєвої компетентності учнів старшої школи. У роботі розглядаються основні проблеми формування мовленнєвих навичок у старшокласників, роль методу проектів у розвитку базових компетентностей учнів, а також його взаємозв'язок з іншими методами навчання. Особлива увага приділяється практичному застосуванню методу проектів на уроках англійської мови, питанням підвищення ефективності його використання та зміни ролі вчителя в умовах проектного навчання.

За результатами дослідження було зроблено наступні висновки.

1. Розглянуто проблему формування мовленнєвих навичок учнів старшої школи та їх психологічно-емоційні особливості.

Дослідження показало, що формування ефективних мовленнєвих навичок у старшокласників є однією з найактуальніших проблем сучасної освіти. У сучасному світі, де комунікація стає важливим чинником успіху в особистому та професійному житті, здатність вільно володіти мовою є критично важливою. Багато учнів стикаються з труднощами в усному та письмовому спілкуванні, що може негативно вплинути на їхню самооцінку та мотивацію до навчання. Метод проектів виступає як потужний інструмент для вирішення цієї проблеми, адже він не лише спонукає учнів до активної участі в навчальному процесі, але й забезпечує глибше засвоєння мовного матеріалу.

Поєднуючи теоретичні знання з практичними навичками, метод проектів дозволяє учням не лише вивчати граматику та лексику, а й застосовувати їх у реальних ситуаціях. Це особливо важливо для старшокласників, які перебувають у періоді формування своєї ідентичності, мають високий рівень самосвідомості та прагнуть до самореалізації. Використання методу проектів дозволяє їм

Документ підписаний за допомогою КЕП на ресурсі paperless.com.ua наступними особами: Золотарьова Оксана Вікторівна ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 11:38, КАБАНЕЦЬ МАРИНА МИКОЛАЇВНА ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 15:41, Сервачук Ксенія Костянтинівна ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 12:22

виявити свої здібності, розвивати креативність та критичне мислення, що є необхідними компонентами для успішної адаптації в сучасному світі. Проекти

можуть мати різноманітні теми, які викликають інтерес учнів, таким чином стимулюючи їх до глибшого вивчення мови.

2. Розкрито сутність методу проектів та проаналізовано його роль у розвитку базових компетентностей старшокласників.

Аналіз наукової літератури показав, що метод проектів є гнучким і універсальним інструментом, який може бути ефективно поєднаний з іншими методами навчання англійської мови. Наприклад, інтерактивні методи навчання, такі як рольові ігри, дебати та обговорення, доповнюють проектний підхід, створюючи динамічне і сприятливе середовище для обміну ідеями. Це дозволяє учням не лише практикувати мову в умовах, близьких до реального життя, але й розвивати навички аргументації, аналізу та критичного мислення.

Модульне навчання, яке передбачає структуроване вивчення тем, також може бути об'єднане з проектами, що дозволяє учням глибше зануритися в матеріал і зв'язати його з практичними завданнями. Таке поєднання методів робить навчальний процес більш цікавим, оскільки учні отримують можливість працювати над проектами, які інтегрують знання з різних предметів. Це, в свою чергу, сприяє розвитку міждисциплінарних зв'язків, що є важливим аспектом сучасної освіти.

3. Розкрито зв'язки методу проектів з іншими методами навчання англійської мови у старшій школі.

Проаналізувавши особливості методу проектів, інтерактивного навчання та модульного підходу, можна дійти висновку, що їх комплексне застосування в процесі вивчення іноземних мов, зокрема англійської, відкриває нові перспективи для розвитку сучасної освіти. Поєднання цих методів дозволяє індивідуалізувати навчання, оскільки модульний підхід дає можливість кожному учню рухатися в своєму темпі та обирати теми відповідно до своїх інтересів і рівня підготовки. Також важливо, що проекти та інтерактивні методи сприяють розвитку критичного мислення, креативності, комунікативних навичок, здатності до співпраці та самостійної роботи.

4. Продемонстровано практичне застосування методу проектів на уроках англійської мови у старшій школі.

Аналіз практичного застосування методу проектів на уроках англійської мови доводить, що даний метод забезпечує учням можливість самостійно створювати навчальні продукти, що значно підвищує їхню активність і залученість у навчальний процес. Проекти можуть варіюватися від дослідницьких робіт до креативних презентацій, що дозволяє учням розвивати критичне мислення, комунікативні навички і вміння працювати в команді. Наприклад, учні можуть працювати над проектом, присвяченим культурі англomовних країн, що не лише поглибить їхні знання мови, але й розширить їхній культурний кругозір.

Крім того, різноманітність типів проектів дозволяє адаптувати навчання до індивідуальних потреб кожного учня, враховуючи їхні інтереси, здібності та рівень підготовки. Це робить навчальний процес більш персоналізованим і ефективним. Учні можуть обирати теми, які їх цікавлять, що сприяє підвищенню їхньої мотивації та залученості. Наприклад, учні можуть створити відео, що відображає їхнє розуміння певної теми, або провести інтерв'ю з носіями мови, що дає їм можливість застосувати свої мовні навички на практиці. Такий підхід дозволяє учням не лише засвоювати нову інформацію, але й розвивати навички, які будуть корисні в їхньому житті.

5. Надано пропозиції щодо підвищення ефективності використання методу проектів на уроках англійської мови.

Висновки, зроблені під час дослідження показують, що для підвищення ефективності використання методу проектів важливо враховувати індивідуальні особливості учнів, зменшувати навчальне навантаження та активізувати навчальний процес. Адаптація навчальних завдань під потреби учнів, зокрема їхні інтереси і стиль навчання, може значно підвищити мотивацію і

результативність.

Зменшення навчального навантаження є важливим аспектом, оскільки перевантаження учнів може призвести до вигорання, зниження продуктивності

та негативного впливу на здоров'я. Використання методу проектів може допомогти оптимізувати навчальний процес, оскільки учні працюють над проектами в зручному для них темпі, що дозволяє уникнути стресу.

Крім того, важливо створити сприятливе освітнє середовище, яке б підтримувало учнів у їхніх зусиллях і заохочувало до активної участі. Це може включати доступ до сучасних технологій, ресурси для самостійного навчання, а також психологічну підтримку з боку вчителів. Важливим є також розвиток інфраструктури навчального закладу, що дозволяє учням працювати в комфортних умовах.

Підвищення кваліфікації вчителів є ще одним важливим аспектом, адже їхня готовність та вміння впроваджувати нові методи навчання можуть суттєво вплинути на якість проектної діяльності в класі. Вчителі повинні отримувати постійну підтримку і ресурси для розвитку своїх навичок, щоб успішно впроваджувати метод проектів у навчальний процес.

6. Продемонстровано роль учителя як організатора та координатора та критерії його готовності до здійснення проектної діяльності.

Дослідження демонструє, що під час застосування методу проектів роль учителя зазнає суттєвих змін. Вчитель перестає бути єдиним джерелом інформації і стає наставником, який веде учнів у їхній навчальній діяльності. Це передбачає не лише надання знань, але й допомогу в плануванні, організації та реалізації проектів. Учитель має стати помічником, який створює умови для успішної роботи між учнями, заохочує їх до самостійної роботи і підтримує їх у процесі досягнення поставлених цілей.

Крім того, важливо, щоб учитель активно залучав батьків до процесу проектного навчання. Співпраця з батьками може підвищити мотивацію учнів і створити додаткову підтримку в їхніх зусиллях. Вчитель може організовувати зустрічі з батьками, де обговорюватимуться плани проектів, а також результати,

що сприятиме зміцненню зв'язків між школою та сім'єю.

Документ підписаний за допомогою КЕП на ресурсі e-sign.com.ua наступними особами: Зедтарьова Оксана Вікторівна ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 11:38, КАБАНЕЦЬ МАРИНА МИКОЛАЇВНА ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 15:41, Сервачук Ксенія Костянтинівна ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 17:22

7. Прогнозовано майбутнє методу проектів в освіті.

Робота доводить, що метод проектів має величезний потенціал для удосконалення сучасної освіти. Він дозволяє створити гнучку, індивідуалізовану та орієнтовану на результати систему навчання, що відповідає вимогам сьогодення. Успішне впровадження проектного навчання може суттєво покращити якість освіти, оскільки воно формує в учнів не лише мовленнєві навички, але й важливі життєві компетентності.

Слід намагатися адаптувати найкращі світові практики до українського контексту. Це вимагатиме колективних зусиль усіх учасників освітнього процесу: вчителів, адміністрацій, учнів та їхніх батьків. Впровадження проектного навчання повинно стати стратегічним пріоритетом, що забезпечить всебічний розвиток учнів і підготує їх до викликів сучасного світу.

Окрім того, важливо звернути увагу на інноваційні технології, які можуть підтримати метод проектів. Використання цифрових платформ для спільної роботи, онлайн-ресурсів для досліджень, а також мультимедійних інструментів для презентацій може значно підвищити ефективність проектної діяльності і допомогти розвинути ключові компетентності сучасних учнів. Це не лише розширить можливості учнів, але й зробить навчальний процес більш інтерактивним і цікавим.

Дослідження не розкриває усіх аспектів, що пов'язані з проектними технологіями, тому важливо продовжувати дослідження в цьому напрямку, що дозволить збагатити педагогічний досвід і удосконалити як теорію, так і практику роботи в новій українській школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамович Л.М. (2023). Ефективність впровадження методу проєктів на заняттях в початковій школі.
2. Альошина, М. (2023). Що таке Soft Skill? Як прокачати навички софт скілс.
3. Афанасьєв В. (2001). Проектування педтехнологій.
4. Бабак Г.С., Краснова Н. В. (2021). Технологія навчання іноземним мовам у співпраці або суперництві.
5. Бей І. (2019). Досвід використання методу проєктів у європейській системі освіти.
6. Боднар В.М. (2019). Метод проєктів як засіб формування комунікативної компетентності при вивченні англійської мови.
7. Бондар Т.І. (2020). Генеза поняття «соціокультурна компетентність».
8. Васильєва Д. (2021). Як у Сінгапурі навчають математики.
9. Дмитревич О.М. (2021). Формування комунікативної компетентності учнів на уроках англійської мови.
10. Довгополова Л.Д. (2015). Метод проєктів у зарубіжній педагогічній теорії та практиці: історичний аспект.
11. Дьюї Дж. (1992). Школа и общество.
12. Женжера Ю.О. (2016). Педагогічна взаємодія вчителя й учнів у процесі проєктної діяльності на уроках фізики.
13. Жуковський І.В. (2002). «Особливості роботи навчального закладу в проєктному режимі».
14. Заболотна Л.В., Барчук Д.В. (2022). Воєнний стан як виклик сучасній освіті.
15. Зоренко І.С., Щербина І.Ю. (2015). Використання проєктного методу під час вивчення учнями англійської мови.
16. Зубенко І.В. (2023-2024). Використання методу проєктів на уроках англійської мови у Новій українській школі.

17. Іванюк О.О. (2023). Розвиток емоційного інтелекту учнів на уроках англійської мови.
18. Ісаєва Г. (2005). Метод проектів - ефективна технологія навчання.
19. Килпатрик В.Х. (1925). Метод проектов. Применение целевой установки в педагогическом процессе.
20. Коллінгс Е. (1926). Опыт работы американской школы по методу проектов.
21. Концаренко О.Г. (2019). Метод проектів на уроках англійської мови.
22. Косогова О.О. (2010). Метод проектів у практиці сучасної школи.
23. Кравченко Т.М., Куцин М.В. (2021). Метод проектів як інтерактивна технологія навчання лексичної компетенції на уроках англійської мови.
24. Лиза Г.В. (2018). Формування мовних та мовленнєвих компетенцій на уроках англійської мови.
25. Мармаза О. (2003). «Проектний підхід до управління навчальним закладом».
26. Мельниченко Б. (2005). Метод проектів за рубежом: минуле та сучасне.
27. Олійник І.П. (2012). Використання методу проектів на уроках англійської мови як один із шляхів формування комунікативної компетентності учня.
28. Пехота О.М, Кіктенко А.З. (2004). Освітні технології: Навчально-методичний посібник.
29. Полат Є.С. (2010). Метод проектів
30. Пометун О. (2007). Інтерактивні методики та система навчання.
31. Пономаренко О. (2020). Метод проектів у вивченні іноземної мови та його особливості.
32. Пуліна А.А. (2005). Метод проектів: історія й перспективи розвитку в сучасній системі освіти.

34. Сіткарь В.І., Сіткарь С.В. (2022). Особливості розвитку педагогів, громадян та системи освіти Сінгапуру як зразкової у світі.
35. Таран З. (2004). «Трансформація ролі педагога в управлінні творчими та практико-орієнтованими проектами».
36. Тарнопольський О.Б. (2012). Навчання через роблення у викладанні іноземної мови для професійного спілкування студентам немовних спеціальностей.
37. Форостовська Т.О., Чуйко П.І. (2021). Формування пізнавальних інтересів учнів шляхом використання сторітеллінгу на уроках.
38. Чихаріна К.І. (2021). Особливості освітнього процесу в Сингапурі.
39. Шулигіна Р.А. (2018). Історико-педагогічний і сутнісний аналіз проектного навчання майбутніх педагогів.
40. Юдкіна Т.І., Павлюк Ю.Ю. (2016). Проектна технологія на уроках іноземної мови.
41. Яковлева В.А., Полісько Н.В. (2018). Проектна діяльність інтерактивними методами навчання: навчально-методичний посібник.
42. Brit N., Sushkevych O., Solodchuk A. (2020). The Project Method: Practical Implementation in English Classroom.
43. Canale M., Swain A. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*.
44. Hymes D.H. (1972). On Communicative Competence.
45. Khatamova Z.G., Ismailova H.I., Akbarova M.A. qizi. (2019). Project method in teaching English.
46. Stoller L. F. (2002). Project Work: A Means to Promote Language and Content.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця 2.3

Ключові напрямки розвитку методу проектів в Україні та шляхи його реалізації, що засновані на зарубіжному досвіді

Напрямок	Характеристика	Шляхи реалізації
Інтеграція ІКТ	Використання потенціалу інформаційно-комунікаційних технологій для розширення можливостей проектного навчання	Розвиток технологічної та педагогічної компетентності вчителів, створення необхідної інфраструктури, педагогічно доцільне використання ІКТ у проектній діяльності
Розвиток навичок 21 століття	Цілеспрямоване формування у учнів критичного мислення, креативності, комунікації, співпраці тощо у процесі проектної діяльності	Включення в проектні завдання елементів, які стимулюють розвиток цих навичок, надання зворотного зв'язку та можливостей для рефлексії
Міжкультурна компетентність	Використання потенціалу проектного навчання для розвитку здатності учнів ефективно взаємодіяти з представниками інших культур	Дослідження культурних особливостей, участь у міжнародних проектах, створення в класі атмосфери міжкультурного діалогу
Автономія учня	Розвиток навичок самостійного навчання та відповідальності учнів за свою навчальну діяльність	Поступова передача контролю над навчальним процесом учням, надання необхідної підтримки та ресурсів, створення можливостей для рефлексії та самооцінювання

Автентичне оцінювання	Використання методів оцінювання, які дозволяють оцінити реальні вміння та навички учнів у контексті, наближеному до життєвого	Різноманітність методів оцінювання, залучення різних суб'єктів, прозорість критеріїв, конструктивний зворотний зв'язок
Напрямок	Характеристика	Шляхи реалізації
Культура проектного навчання	Створення в школі середовища, яке підтримує та заохочує проектну діяльність	Підтримка адміністрації, співпраця вчителів, залучення батьків та громади, сприятливе фізичне та психологічне середовище
Рефлексивна практика	Постійне переосмислення вчителем своїх цілей, методів та результатів у світлі нового досвіду та знань	Ведення рефлексивного журналу, участь у дослідженнях дією, обмін досвідом з колегами
Партнерство та співпраця	Синергія зусиль різних суб'єктів для збагачення проектної діяльності новими ідеями, ресурсами та можливостями	Міждисциплінарні проекти, партнерство школи з університетами, громадськими організаціями, бізнесом

Додаток Б

План-конспект використання проектного завдання на уроці англійської мови у 10 класі

Тема уроку: «Свята англомовних країн»

Мета уроку:

- Ознайомити учнів зі святами англомовних країн.
- Розвинути навички спілкування англійською мовою через створення діалогу.

- Застосувати метод проектів у навчальному процесі.

Тривалість уроку: 45 хвилин

Структура уроку:

1. Організаційний момент (2 хв)

- Вчитель: "Good morning, everyone! How are you today?"
- Учні: "Good morning, teacher! We are fine, thank you."
- Вчитель: "Today we are going to talk about holidays in English-speaking countries."

2. Вступ до теми (5 хв)

- Вчитель: "Can anyone tell me what holidays are celebrated in English-speaking countries?"
- Учні: (Відповіді можуть бути різними: "Christmas", "Thanksgiving", "Halloween" тощо.)
- Вчитель: "Great! Today, we will focus on Christmas. What do you know about how it's celebrated?"

3. Підведення уроку до проектної роботи та пояснення учням наступного процесу роботи (5 хв)

- Вчитель: "We will use the project method today. You will work in pairs to

create a dialogue. One of you will be a seller in a grocery store, and the other will be a buyer preparing for Christmas. This will help you practice real-life conversations."

Документ підписаний за допомогою КЕП на ресурсі paperless.com.ua наступними особами: Золотарьова Оксана Вікторівна ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 11:38, КАБАШЕЦЬ МАРІНА МИКОЛАЇВНА ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 15:41, Сервачук Ксенія Костянтинівна ФІЗИЧНА ОСОБА 25.12.2024 12:22

- Вчитель: "First, let's brainstorm some vocabulary related to Christmas shopping. What products might you buy?"

4. Словникова робота (5 хв)

- Вчитель: "Let's list some items you might find in a grocery store for Christmas. For example: turkey, potatoes, cranberry sauce, cookies, eggnog."

- Учні: (Додають до списку інші продукти.)

- Вчитель: "Now you have some vocabulary to use in your dialogues."

5. Інструкція до роботи в парах (2 хв)

- Вчитель: "Now, I want you to pair up. One of you will be the seller, and the other will be the buyer. You will have 10 minutes to create your dialogue. Remember to include questions, prices, and expressions of gratitude."

- Вчитель: "You can use the vocabulary we listed. Be creative!"

6. Робота в парах (15 хв)

- (Учні працюють у парах, вчитель ходить між ними, надає допомогу та підказки.)

7. Презентація діалогів (10 хв)

- Вчитель: "Who would like to present their dialogue first?"

- (Учні представляють свої діалоги перед класом.)

Приклад діалогу, складеного парою учнів на уроці:

Учень 1 (продавець):

- "Good morning! How can I help you today?"

Учень 2 (покупець):

- "Hi! I'm looking for some ingredients for Christmas dinner."

Учень 1:

- "Sure! We have fresh turkeys, potatoes, and cranberry sauce. How many would you like?"

Учень 2:

- "I'll take one turkey and two bags of potatoes, please."

Учень 1:

- "That will be \$40 in total. Would you like anything else?"

Учень 2:

- "Yes, I also need some cookies and eggnog."

Учень 1:

- "We have delicious cookies on sale! That will be \$10 extra."

Учень 2:

- "Great! Here's my money. Thank you!"

Учень 1:

- "Thank you! Have a wonderful Christmas!"

- Вчитель: "Great job! What did you like about each other's dialogues?"

8. Підсумок уроку

- Вчитель: "What have we learned today? Can someone summarize our lesson?"

- Учні: (Дають відповіді.)

- Вчитель: "Remember, practicing dialogues helps you communicate better.

Don't forget to practice at home! I will check it the next lesson!"

Додаток В

Методичні рекомендації щодо використання методу проектів.

1. Підготовка до уроку:

- Необхідно обрати тему, що відповідає навчальному плану та викликає інтерес у учнів. Наприклад – свята, які є актуальними та знайомими.

- Варто зібрати матеріали (візуальні, текстові), щоб учні могли ознайомитися з контекстом теми.

2. Структурування роботи:

- Слід чітко пояснити учням завдання. Можна надати приклади діалогів.
- Корисно буде використовувати групову роботу для зміцнення комунікативних навичок.

3. Стимулювання творчості:

- Важливо заохочувати учнів бути креативними у своїх діалогах, пропонуючи різні сценарії.

- Необхідно підтримувати атмосферу співпраці та взаємодопомоги.

4. Оцінювання:

- Потрібно оцінювати не лише готові діалоги, а й процес роботи в парах, активність учнів, використання нових слів та виразів.

5. Рефлексія:

- Після уроку слід провести обговорення, де учні зможуть висловити свої думки про процес роботи, про те, що сподобалося, а що можна покращити.